

สรุปผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) ภาคตะวันออก

ครั้งที่ 1/2553

วันที่ 11-12 กุมภาพันธ์ 2553

ณ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดชลบุรี (พันธุ์พืชเพาะเลี้ยง)

.....

ความเป็นมา

กรมส่งเสริมการเกษตร กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตดำเนินการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (Regional Workshop) เพื่อเป็นเวทีในการประสานการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรภายในแต่ละเขต และเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างส่วนกลางกับภูมิภาค รวมทั้งเป็นเวทีในการสนับสนุนวิชาการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างจังหวัดภายในเขต โดยรับข้อมูลข่าวสารและประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว เหมาะสมกับสถานการณ์ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 จังหวัดระยอง ดำเนินการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) ครั้งที่ 1 ขึ้น เพื่อเป็นช่องทางในการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาบุคลากรตามระบบส่งเสริมการเกษตร ในปีงบประมาณ 2553 โดยจัดสรรงบประมาณภายใต้แผนงานปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 จังหวัดระยอง ดำเนินการจัดเวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) จำนวน 2 ครั้ง ในครั้งที่ 1 ในระหว่างวันที่ 11-12 กุมภาพันธ์ 2553 ประเด็นในการสัมมนาประกอบด้วย การบรรยายวิชาการ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก, ทิศทางการผลิตสินค้าเกษตรให้ตรงกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ และการบริหารจัดการศัตรูพืช เพลี้ยแป้ง เพลี้ยกระโดด การชี้แจงทำความเข้าใจแนวทางการติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 และการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้จำนวน 4 เรื่อง คือ การบริหารจัดการสินค้าเกษตร, การบริหารจัดการศัตรูพืช เพลี้ยแป้ง เพลี้ยกระโดด, เทคนิคการขับเคลื่อนการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด และการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประสานการดำเนินงานและติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามภารกิจ ยุทธศาสตร์ และโครงการที่สำคัญของกรมส่งเสริมการเกษตร
2. เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ถ่ายทอดความรู้ ระหว่างจังหวัดภายในเขต และการสนับสนุนด้านวิชาการแก่จังหวัด

บุคคลเป้าหมาย

1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจากสำนักงานเกษตรจังหวัดๆละ 4 คน ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร หัวหน้าฝ่ายยุทธศาสตร์และสารสนเทศ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานจัดการความรู้ รวม 36 คน
2. ผู้แทนศูนย์ปฏิบัติการ ศูนย์ฯละ 1 คน รวม 5 คน

3. ผู้จัดและคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 จังหวัดระยอง จำนวน 19 คน
 4. วิทยากรภายนอก (องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี และบริษัทเอ็กเซลฟรุตส์ จำกัด) จำนวน 2 คน
 5. วิทยากรจากกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 8 คน
- รวมบุคคลเป้าหมายในการเข้าร่วมสัมมนา รวม 62 คน

วิทยากรจากภายนอก

1. นายชฎิล นิ่มนวล กรรมการผู้จัดการบริษัท เอ็กเซล ฟรุตส์ จำกัด
2. นายอิสิวุฒิ ตั้งเกียรติ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี และนายกสมาคมผู้ค้าชายแดน ไทย-กัมพูชา

วิทยากรจากกรมส่งเสริมการเกษตร

1. นายทิวา แชมเพชร ผู้อำนวยการศูนย์บริหารศัตรูพืชจังหวัดชลบุรี
2. นายชาญยุทธ์ ภาณุทัต ผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
3. นางวันทนา บัวทรัพย์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
4. นางสาวสุวิสาข์ เกตุอินทร์ นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
5. นางเดือนใจ วิเศษสุวรรณ นักวิชาการเกษตรชำนาญการ สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
6. นายบุญรัตน์ สุขมาก นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
7. นางสาวปริญญารัตน์ ภูศิริ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
8. นายสุธีร์ ชัยประเดิมศักดิ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กลุ่มติดตามและประเมินผลกองแผนงาน

ขอบเขตเนื้อหาและวิธีการสัมมนา

1. การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก
2. ทิศทางการผลิตสินค้าเกษตรให้ตรงกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ
3. การบริหารจัดการศัตรูพืช เพลี้ยแป้ง เพลี้ยกระโดด
4. แนวทางการติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรปีงบประมาณ พ.ศ. 2553
5. แบ่งกลุ่มตามกิจกรรม ให้สมาชิกกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีวิทยากรให้ข้อมูลเพิ่มเติม และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการ KM
6. ประมวลผลข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นองค์ความรู้ (KA)

ผลการสัมมนา

ส่วนที่ 1 การบรรยายวิชาการ

1.1 การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก โดย นายชฎิล นิ่มนวล

การสร้างแบรนด์ : สินค้าเกษตรไทยสู่ตลาดสากล

องค์ความรู้และพัฒนาให้สินค้าเกษตร สร้างมูลค่าเพิ่มในยามวิกฤติค่าเงินที่แข็งตัว ภาวะเศรษฐกิจโลกผันผวน ได้อย่างไม่ยาก โดยยึดหลัก 8 ประการ คือ ประการแรกผลิตสินค้าต้องมีคุณภาพ

ประการแรก คุณภาพของสินค้า แม้ว่าสินค้าทางด้านการเกษตรจะเป็นสินค้าที่มีขึ้นตามฤดูกาล แตกต่างจากสินค้าอุตสาหกรรม ตัวอย่าง เช่น ลำไย มังคุด เงาะ ทูเรียน ส้มโอ มะพร้าวอ่อน รวมทั้งมะม่วง ที่จริงผู้ส่งออกพ่อค้า หรือเกษตรกร รู้จักสินค้าที่ตนเองผลิตได้ดีกว่าผู้อื่น แต่ที่สำคัญ ยังไม่รู้ว่า “คุณภาพ” คืออะไร หลายต่อหลายคนยังเข้าใจว่าผิวสวย หรือรสชาติดี ปลอดภัย เพียงอย่างเดียวหนึ่งก็เพียงพอ การผลิตมะม่วงให้ได้คุณภาพนั้นจะต้องมีองค์ประกอบหลายด้านเข้ามาเกี่ยวข้อง ผลไม้อื่น ๆ ก็เช่นกัน ถ้าจะสร้างคุณค่าให้กับสินค้า (ผลไม้) จำเป็นต้องมีงานวิจัยมาสนับสนุนและพัฒนาต่อยอด เพราะนั่นคือความต้องการที่แท้จริงของลูกค้า หรือผู้บริโภค ตัวอย่าง เช่น การที่ผลไม้รสชาติจะดีได้นั้น ต้องเริ่มต้นตั้งแต่ปลูก การเตรียมดิน การตรวจสอบดิน สภาพความเป็นกรดเป็นด่าง การตรวจสอบธาตุ เ็น พี เค การตรวจน้ำ การตรวจสภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการเลือกสายพันธุ์ที่ดี ในขณะที่โตพอที่จะผลิตผลได้ ต้องดูแลตั้งแต่ยังไม่ออกดอก ออกดอกเป็นผล จนเก็บเกี่ยวได้ ต้องหมั่นตรวจดูทุกขั้นตอน การใช้ปุ๋ย ยา ที่ขาดความรู้ความเข้าใจ ส่งผลต่อต้นทุน ต้นผลไม้ และตัวผลไม้ เช่น การใส่ปุ๋ยที่ไม่รู้ไว้ในดินขาดธาตุอะไร ใส่ลงไป ทำให้ต้นไม้ได้สารอาหารบางอย่างมากเกินไป หรือขาดสารอาหารบางอย่าง เหมือนคนขาดสารอาหาร กลายเป็นขาดภูมิคุ้มกันและภูมิต้านทาน เป็นโรครง่าย ตามหาสาเหตุกันวันวายไปหมด สารเคมีก็เช่นกัน ควรตรวจสอบให้ดีว่าเป็นโรคอะไร อย่าใช้ยาที่ครอบจักรวาล ไม่มียาอะไรรักษาได้ทุกโรคในเวลาเดียวกัน อาจจะได้ผลในบางโรค แต่สะสมในดิน น้ำ และตัวคนใช้ แล้วยังสิ้นเปลือง อีกทั้งยังทำลาย ต้น ผล คน และสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสะสมจนเกิดความสลับซับซ้อนจนยากต่อการเยียวยา จนเมื่อผลโตก็ต้องดูแล อาจจะต้องห่อผลเพื่อกันแมลง ลดการใช้สารเคมี เพื่อความสวยงามของสีผิว การห่อก็ต้องเลือกผลห่อที่สมบูรณ์ เพื่อให้มีประสิทธิผลสูงสุด ต้นไม้โทรม ลดค่าใช้จ่ายในการห่อ การเก็บเกี่ยวก็ต้องมีดัชนีชี้วัดที่ชัดเจน ไม่อ่อน หรือแก่เกินไป ตัวอย่าง เช่นการแช่น้ำเกลือ 2 % กับมะม่วงน้ำดอกไม้ (เกลือแคง 2 กรัม ต่อน้ำ 100 ซีซี) ถ้าลอยในน้ำเกลือ ก็แสดงว่าแก่เกินไป เก็บไว้ขายในประเทศที่เดินทางไกล ๆ 2-3 วันก็สุก ถ้าจมน้ำก็เอามาลอยใน น้ำธรรมดาผสมคลอรีนความเข้มข้น สัก 200 พี พี เอ็ม ถ้าร่อนน้ำก็แสดงว่าอ่อน ถ้าจมน้ำก็แสดงว่าแก่ประมาณ 85 % อายุการเก็บรักษาจะได้ 7-10 วันหรือมากกว่านั้น ระบุวันสุกพร้อมรับประทานให้ชัดเจนเหมาะที่จะขนส่งไปขายในต่างประเทศที่ไกล ๆ รสชาติดีต้องมีองค์ประกอบหลายตัว มิใช่ของที่ใดที่หนึ่งจะมีรสชาติดีตลอดไป ถ้าไม่ดูแลให้ดี ตรวจสอบดัชนีการเก็บเกี่ยวอย่างชัดเจน คำนวณวันในการเดินทางให้สอดคล้องกับอายุการเก็บเกี่ยว สภาพอากาศ การขนส่งก็สำคัญ กระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ การบรรจุหีบห่อ การเก็บรักษา อุณหภูมิ ความชื้น การขนส่ง เส้นทางการเดินทาง ต้องมีการคำนวณอย่างละเอียด เพื่อส่งมอบคุณค่าของสินค้าที่ดีสู่ผู้บริโภค

ประการที่สองการตลาดที่เริ่มจากภายในองค์กร หลายคน หลายองค์กร หรือแม้แต่ตัวเกษตรกรเองมักมองว่า การตลาดเป็นหน้าที่ของฝ่ายขาย หรือถ้าเป็นเกษตรกรเองก็มักจะโยนไปให้ใครคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบ อันนี้ถือว่าเข้าใจผิด การตลาดนั้นจำเป็นต้องเกิดขึ้นกับทุกคน ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องเพราะอย่าลืมว่าสินค้าตัวใดตัวหนึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกหน่วยงาน ทุกคน เพราะถ้าไม่เข้าใจในตัวสินค้า ไม่เข้าใจในระบบ ขบวนการ ก็จะทำให้การขาย การผลิต การส่งมอบ ราคา มีผลกระทบเชื่อมโยงไปด้วยกันทั้งหมด เช่น บริษัทฯ ส่งขายมังคุด ถ้าฝ่ายขายเองไม่เข้าใจในตัวมังคุด ไม่เข้าใจลึกซึ้งเกี่ยวกับสินค้าตนเองก็จะมีปัญหาการขาย ฝ่ายการเงิน ฝ่ายบัญชีถ้าไม่เข้าใจระบบของสินค้าการจัดสรรเรื่องเงิน การบริหารการเงิน ระบบบัญชีที่ไม่เอื้ออำนวย เช่น ต้องมีการใช้เอกสารมากมายในการซื้อ ไม่ยืดหยุ่น ก็จะเกิดปัญหาต่อการจัดการทำให้เกิดความเสียหายตามมา เกษตรกรเองก็เช่นกันถ้าไม่เข้าใจในตัวสินค้า ไม่เข้าใจผู้ซื้อ เช่น ผู้ส่งออกไปซื้อมังคุด ต้องการผิวมันเนื้อดี บางครั้งถูกขูดไส้ เอาผิวลายปนมันผสม หรือเป็นเนื้อแก้วผสมมาเพราะความเสียหาย อยากได้ราคาสูงแต่ขายสินค้าคุณภาพต่ำ อันนี้ก็จะเกิดปัญหาตามมาเช่นกัน

ประการที่สามการสื่อสาร 360 องศา ที่ผมเขียนอย่างนี้ ก็เพราะการจะสร้างแบรนด์ให้ประสบความสำเร็จทุกหน่วยงาน ทุกคนต้องมีการสื่อสารอยู่ในหัวใจ ฝ่ายขายที่ต้องมีการสื่อสาร การจัดแสดงในงานสินค้า การโฆษณาทุก ๆ รูปแบบ (ที่ประหยัดและเหมาะสมกับฐานะและสินค้า) การให้สัมภาษณ์ การเป็นวิทยากร การเขียนหนังสือ บทความ การพูดคุยกับผู้ที่ได้พบปะ การทำโฆษณาที่รถขนส่ง บรรจุภัณฑ์ การจัดประกวดสินค้า บรรจุภัณฑ์ การมีส่วนร่วม การช่วยเหลือส่วนรวม หน่วยงานของรัฐ การให้การเยี่ยมชมโรงงาน บริษัทฯ สวน ไม่ใช่เฉพาะฝ่ายขายแต่เป็นทุกฝ่ายทุกคน ต้องมีความรู้ความเข้าใจ อีกทั้งการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้า เพื่อนร่วมงานในหน่วยงานเดียวกัน หรือต่างหน่วยงาน สิ่งเหล่านี้ต้องทำให้เกิดความต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์กร สินค้า บุคลากรอยู่ตลอดเวลา อย่าคิดว่าสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย อยากรองาน อยากรวย ทุกคน ทุกอย่างหายไปหมดทุกอย่าง หรือทุกอย่างกลัวไปหมด กลัวถูกลอกเลียนแบบ กลัวข้อมูลรั่วไหล ทำเหมือนกบในกะลา ไม่เคยรับรู้ไม่เคยเห็นของคนอื่นเลยคิดว่าของตัวเองคืออยู่แล้ว พอแล้ว แต่ที่สำคัญการทำสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเหมาะสมตามสมควร อย่าให้มากจนเกินกำลัง หรืออย่าให้น้อยจนไม่เกิดประโยชน์กลายเป็นสิ้นเปลือง

ประการที่สี่ การวิจัยและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันนี้ เป็นยุคโลกาภิวัตน์ เป็นโลกของการสื่อสารและการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการผลิตสินค้าจำเป็นต้องผลิตให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าที่แท้จริง มีคุณค่าเกินประสบการณ์ และความคาดหวังของลูกค้า ดังนั้นการวิจัย และต่อยอดเพื่อพัฒนาในเชิงธุรกิจจะต้องคิดและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เมื่อวิจัยหรือต่อยอดอย่างต่อเนื่องเราจะพบว่าตัวเองอยู่กับกระแสของการเปลี่ยนแปลงนั้น ดังนั้นข้อมูล องค์ความรู้ ประสบการณ์ทำให้เรากล้าตัดสินใจ โดยเฉพาะมีงานวิจัยเป็นข้อมูลสนับสนุนด้วยแล้ว เป็นอันแน่ใจได้ว่าสิ่งที่เรตัดสินใจทำไปนั้น อย่างน้อยที่สุดก็เป็นไปตามความต้องการของผู้บริโภค เช่น การผลิตสินค้า (ผลไม้) ต้องวิจัยว่าความต้องการของผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้อ คาดหวังในเรื่องรสชาติ รูปลักษณ์ ความปลอดภัย คุณค่าทางอาหาร ฯลฯ แค้นนี้ผู้ส่งออกก็ต้องไปคิดต่อแล้วว่าจะทำอะไร ผู้ผลิตหมายถึงเกษตรกร ก็ต้องไปคิดหนักว่าจะทำอย่างไร ต้องมีการวิจัยลึกลงไปอีกว่ารสชาติจะดีมีองค์ประกอบอะไรบ้าง รูปลักษณ์ดีต้องทำอย่างไรบ้าง ความปลอดภัยต้องทำอะไรบ้าง การวิจัยในที่นี้อาจจะไม่ต้องลงทุนมากมาย อาจจะสังเกตเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น

หรือนำงานวิจัยที่ทำไว้แล้วมาพัฒนาต่อยอดก็ได้เช่นกัน บางอย่างอาจต้องวิจัยใหม่ เช่นการเป็นเนื้อแก้วของมังคุด สารอาหารอาจจะมีส่วนที่ส่งผลต่อการเกิดเนื้อแก้วเป็นต้น

ประการที่ห้า คุณธรรม และจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ ทั้งผู้ส่งออก และเกษตรกร ซึ่งในโลกของการเปลี่ยนแปลง และโลกของเทคโนโลยี คุณธรรมในการประกอบธุรกิจจะทำให้เกิดความเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งคุณธรรมนี้ ได้แก่ความซื่อสัตย์ (integrity) ความรับผิดชอบ (responsibility) ความเมตตาสงสาร (compassion) การให้อภัย (forgiveness) สิ่งเหล่านี้ ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญขององค์กร และของทุกคน ถ้าขาด ธุรกิจที่ทำขาดความน่าเชื่อถือ ไม่เติบโตและไม่ยั่งยืน ลูกค้า หรือผู้ที่ติดต่อจะไม่เกิดความภักดี เรียกว่าคุยกันครั้งเดียวแล้วเลิกคบกันไป แต่ที่น่ากลัวคือยังไปบอกต่อกับคนอื่น ๆ อีก จะทำให้เสียชื่อเสียงที่สั่งสมกันมา ดังนั้นการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันคุณธรรมและจริยธรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้สินค้า หรือองค์กรเป็นที่รู้จักและเชื่อถือในที่สุด

ประการที่หก ความโปร่งใส ในการทำธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ ธุรกิจภายในประเทศ หรือระหว่างเกษตรกรกับลูกค้า เกษตรกรกับเกษตรกรเอง ถือว่ามีความสำคัญ ความโปร่งใส ตรงไปตรงมา ไม่ได้หมายความว่าเอาข้อมูลลับของตนเองมาบอกกล่าวกัน ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกปัจจุบันเป็นยุคของเทคโนโลยีและสื่อสาร การติดต่อสื่อสารใช้เวลาเพียงวินาทีเดียว ก็สามารถติดต่อสื่อสารได้ ปัจจุบันเป็นโลกของข้อมูลข่าวสาร และทะเลแห่งองค์ความรู้ เช่น ผู้ส่งออกกับซัพพลายเออร์จากกลุ่มเกษตรกรในราคาเดียวกันทั่วประเทศ อาจแตกต่างกันเรื่องของค่าขนส่งก็ต้องชัดเจน เกษตรกรเองก็ต้องโปร่งใส อย่างอย่างน้อยคนนั้นซื้อแพงกว่า อะไรทำนองนี้เป็นต้น

ประการที่เจ็ดการสร้างความแตกต่าง แยกต่าง และแตกต่าง ของตัวสินค้า เช่น ลำไย มะม่วง หรือ เงาะ มังคุด ทูเรียน เหล่านี้ต้องสร้าง ความแตกต่าง ไม่ใช่คิดจากตัวเรา (inside out) แต่ต้องคิดจากผู้บริโภคหรือลูกค้า (outside in) เช่น มังคุด รสชาติต้องดี เปลือกบาง ไม่เป็นเนื้อแก้ว ผิวสวย ขนาดเป็นที่ต้องการ ปลอดภัยจากสารพิษ มีคุณค่าทางอาหารและสามารถป้องกันโรคต่าง ๆ มีบรรจุภัณฑ์ที่ดี สามารถป้องกันความเสียหาย และดึงดูดใจผู้พบเห็น ราคาไม่สูงเกินคุณค่า พุดง่าย ๆ ว่าคุณค่าสมราคา แต่สิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นจะสร้างความแตกต่างเพราะมีจุดแข็งของสินค้าที่เป็นข้อใหญ่ ๆ มากกว่า 9 ข้อแตกต่าง และในแต่ละข้อแตกต่างยังมีจุดที่แตกต่างย่อย ๆ อีกไม่น้อยกว่าข้อละ 5 จุดย่อย ที่พูดมาทั้งหมดนั้นทำได้ทุกข้อนะครับ อยู่ที่ว่าจะสร้างหรือไม่สร้าง เช่น รสชาติดี ต้องกลับไปดูแลและพัฒนาตั้งแต่สายพันธุ์ ดิน น้ำ การดูแล การใส่ปุ๋ย การดูแล การเก็บเกี่ยว การขนส่ง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เราจะให้ลูกค้ารู้ เห็น ได้อย่างไร ก็ต้องมีการนำเสนอ เช่น ทำสติ๊กเกอร์บอกคุณค่า บอกวิธีบริโภค บอกความปลอดภัย ใส่ในบรรจุภัณฑ์ที่สวยงามสะดุดตา เพื่อให้เกิดการนำเสนอที่ดึงดูดความสนใจ และมีข้อมูลชัดเจน เมื่อลูกค้าได้พบเห็นครั้งแรกเพื่อเป็นประสบการณ์ที่ดี หรือทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อตัวสินค้าและแบรนด์ ลูกค้าจะเริ่มเกิดความเชื่อและความพึงพอใจและจะกลับมาซื้อซ้ำกลายเป็นความภักดีในที่สุด

ประการสุดท้ายคือการให้บริการที่มีคุณภาพ ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการขาย ทั้งในองค์กร ระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้เกิดบรรยากาศในการทำงานที่ดีทำให้งานมีประสิทธิภาพ เมื่อคนมีประสิทธิภาพงานจะเกิดประสิทธิผลตามมา การส่งมอบคุณค่าของสินค้าที่ดีให้กับลูกค้าเกินที่ลูกค้ามีประสบการณ์และคาดหวังเป็นแนวทางที่ต้องคิดและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อย่าให้ลูกค้า คู่ค้าร้องขอ หรือถามหา เมื่อเห็นว่าควร หรือเหมาะสม ต้องแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนา ให้เร่งดำเนินการ ให้ฝ่ายวิจัยและพัฒนาคิดค้นอย่างต่อเนื่อง อย่าประมาท อย่าวางใจ อย่าหยุดคิด ให้พินิจพิจารณา อย่างอ้างปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้หยุดคิดหยุดพัฒนา เช่น เปลืองงบประมาณ ไม่มีบุคลากร

ทำไปแล้วไม่รู้ว่าจะคุ้มหรือไม่? ไม่รู้จะทำไปทำไม? ที่มีอยู่ก็ดีแล้ว อะไรทำนองนี้ หากทำอย่างนี้ได้ ผมว่าค่าเงินบาทจะแข็งตัวขนาดไหน ราคาน้ำมันจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร ภาวะเศรษฐกิจโลกจะผันผวนไปทิศทางไหน การสร้างแบรนด์สินค้ายังเป็นทางออก ทางรอดที่ดี และเหมาะสมที่สุดในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ที่ไม่ต้องรอมาตรการอะไรมาช่วย ไม่ต้องอาศัยใคร ทำได้เดี๋ยวนี้ ทำได้เลย

สิ่งหนึ่งที่เป็นแกนสำคัญในการทำธุรกิจ และทำให้เกิดความยั่งยืน คงหนีไม่พ้นเรื่องของคุณธรรมที่ทุกภาคส่วนต้องมีในหัวใจ อันได้แก่ ความซื่อสัตย์ ที่เกิดจากก้นบึ้งของหัวใจ และเกิดขึ้นกับทุกคนในองค์กร ความรับผิดชอบ ที่ต้องเกิดอย่างต่อเนื่อง รับปากสิ่งไหนต้องทำให้ได้ หรือให้สุดความสามารถ เช่นรับปากว่าคุณภาพต้องดี จำนวนต้องได้ ส่งตรงเวลา อะไรทำนองนี้เป็นต้น ความเมตตาสงสาร ที่ต้องเกิด และสร้างให้เกิดขึ้นในองค์กร เพื่อให้ทุกคนเกิดความภักดี ต่อองค์กร ต่อลูกค้า ต่อเพื่อนร่วมงาน การให้อภัย และแบ่งปัน ความเป็นธรรม เสมอภาค ความมีวินัย ซึ่งเป็นหัวใจในการทำการค้า หรือธุรกิจ เพราะมีฉะนั้น จะเกิดการดำเนินงานในลักษณะเข้าขามเย็นขาม คนหนึ่งคน ควรจะทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุดกลับทำแค่ความพอใจจะทำ คนหนึ่งคนควรทำงานได้หลาย ๆ อย่าง กลับทำงานเฉาะหน้าที่ของตนเอง คนหนึ่งคนควรพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นกับแย่งเหล่านี้นี้เป็นขีดความสามารถหลักของคนในองค์กร และรวมเป็นขีดความสามารถหลักขององค์กรที่จะต่อสู้กันในตลาดที่โลกเกิดวิกฤต มะม่วงเกิดสภาวะล้นตลาด เริ่มต้นคิด และ ทำได้เลย ทำเดี๋ยวนี้ ไม่มีต้นทุนทางธุรกิจ และเป็น การลงทุนทางปัญญาที่จับต้องไม่ได้ แต่ให้ผลเกินคุ้ม และที่สำคัญต้องตั้งอยู่บนความอดทน อดกลั้น อดออม ซาญฉลาด บนพื้นฐานขององค์ความรู้ คู่กับคุณธรรม มีวินัยทั้งตนเอง องค์กร และสร้างวินัยร่วมกันกับเกษตรกร ลูกค้า เพื่อสิ่งที่กำลังดำเนินการอยู่จะได้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และความยั่งยืนของตนเอง ขององค์กร ของเกษตรกร ซึ่งเป็นแนวทางตามพระราชดำรินเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง สุดท้ายสิ่งเหล่านี้จะถูกนำเสนอให้กับผู้บริโภค หรือลูกค้าอย่างประณีต พิถีพิถัน ให้สมกับที่ใครๆมักเรียกว่าลูกค้าคือพระเจ้า

1.2 ทิศทางการผลิตสินค้าเกษตรให้ตรงกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ โดย นายอิสวิฐิติ ตั้งเกียรติ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจการเกษตรปี 2553

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารรายใหญ่ของโลก เนื่องจากประเทศไทยมีข้อได้เปรียบทางด้านภูมิประเทศ ที่มีความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพในทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้ไทยสามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารได้หลากหลายชนิดจนเป็นที่ต้องการ ของตลาดโลกตลอดมา พื้นที่การผลิตพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย

ลำดับ ที่	ชื่อพืช	เนื้อที่ พาะปลูก (ไร่)				
		ปี พาะปลูก			ปริมาณ เพิ่ม-ลด	ร้อยละ เพิ่ม-ลด
		2550/51	2551/52	2552/53		
1	ข้าวนาปี	57,385,921	57,422,337	57,256,318	-166,019	-0.29
2	ข้าวนาปรัง	12,801,227	12,402,430	12,090,462	-311,968	-2.52
3	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	6,364,005	6,691,807	6,928,361	236,554	3.53
4	ถั่วเหลือง	815,940	752,668	758,041	5,373	0.71
5	ถั่วเขียว	950,780	906,188	899,573	-6,615	-0.73
6	ถั่วลิสง	211,798	211,587	205,235	-6,352	-3.00
7	มันสำปะหลัง	7,397,098	8,292,146	7,662,412	-629,734	-7.59
8	อ้อยโรงงาน	6,877,183	6,282,740	6,534,125	251,385	4.00

แนวโน้มการส่งออกสินค้าเกษตรในปี 2553

สภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจการเกษตรปี 2552 ที่ผ่านมามีไม่สดใสเท่าใดนัก โดยมีอัตราการขยายตัวติดลบ ร้อยละ 0.23 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ถดถอย ทำให้การส่งออกสินค้าเกษตรของไทยลดลง

สำหรับแนวโน้ม ราคาสินค้าเกษตร ปี 2553อาจจะมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น 10-20% เนื่องจากความต้องการในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้น ซึ่ง จากสถานการณ์ความต้องการสินค้าเกษตรที่เพิ่มขึ้นทั่วโลกนั้นจะทำให้ราคา ผลิตผลด้านการเกษตรที่สำคัญของไทยหลายประเภทสามารถปรับตัวเพิ่มขึ้น

การส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทย

รายการสินค้า	2551	2551(ม.ค. - ธ.ค.)	2552(ม.ค. - ธ.ค.)	อัตราการเพิ่ม/ลด(%)
1. ข้าวและผลิตภัณฑ์	213,419	213,419	183,422	-14.06
2. ยางธรรมชาติ	223,628	223,628	146,264	-34.60
3. ปลาและผลิตภัณฑ์	107,812	107,812	97,585	-9.49
4. กุ้งและผลิตภัณฑ์	85,081	85,081	94,149	10.66
5. น้ำตาลและผลิตภัณฑ์	54,748	54,748	68,748	25.57
6. ผลไม้และผลิตภัณฑ์	59,785	59,785	60,757	1.63
7. มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์	47,721	47,721	51,641	8.21
8. ไม้แปรรูป	50,275	50,275	47,456	-5.61
9. ไม้และผลิตภัณฑ์	41,466	41,466	41,549	0.20
10. ผักและผลิตภัณฑ์	19,271	19,271	19,483	1.10
สินค้าเกษตรกรรมอื่น ๆ	435,952	435,952	421,856	-3.23
สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์	1,339,159	1,339,159	1,232,910	-7.93
สินค้าส่งออกทั้งหมด	5,850,777	5,850,777	5,196,970	-11.17

ประเทศไทยส่งออก 10 อันดับ สูงสุด

ประเทศ	2551	2551(ม.ค. - ธ.ค.)	2552(ม.ค. - ธ.ค.)	อัตราการเพิ่ม/ลด(%)
1. สหรัฐอเมริกา	170,395	170,395	162,832	-4.44
2. ญี่ปุ่น	175,963	175,963	155,983	-11.35
3. สาธารณรัฐประชาชนจีน	130,881	130,881	150,768	15.20
4. มาเลเซีย	89,452	89,452	68,279	-23.67
5. เวียดนาม	32,694	32,694	36,692	12.23
6. สหราชอาณาจักร	36,862	36,862	34,996	-5.06
7. อินโดนีเซีย	37,808	37,808	34,575	-8.55
8. ออสเตรเลีย	32,693	32,693	33,165	1.45
9. ออสเตรเลีย	28,629	28,629	27,859	-2.69
10. สาธารณรัฐเกาหลี	39,666	39,666	26,924	-32.12
ประเทศอื่น ๆ	564,116	564,116	500,837	-11.22

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการผลิตสินค้าเกษตรของไทยในปัจจุบัน

1. การเปิดเสรีทางการค้า (FTA) หมายถึง การรวมกลุ่มเศรษฐกิจโดยมีเป้าหมายเพื่อลดภาษีศุลกากรระหว่างกันภายในกลุ่ม ที่ทำข้อตกลงลงให้เหลือน้อยที่สุด หรือเป็น 0% และใช้อัตราภาษีปกติที่สูงกว่ากับประเทศนอกกลุ่ม การทำเขตการค้าเสรีในอนาคตมุ่งในด้านการเปิดเสรีด้านสินค้า (Goods) โดยการลดภาษีและอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษีเป็นหลัก ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการผลิตสินค้าเกษตรของไทยในปัจจุบัน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(การเปิดเสรีทางการค้า)

- กลุ่มสินค้าเกษตรที่ได้รับผลกระทบในเชิงลบจากการเปิดเสรีทางการค้า ในภูมิภาคอาเซียน
 - ข้าว
 - ชา
 - กาแฟ
 - มะพร้าว
 - ถั่วเหลือง
 - ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
 - ปาล์มน้ำมัน
 - พริกไทย
 - กระเทียม
 - มันฝรั่ง
 - ยาสูบ

- กลุ่มสินค้าเกษตรที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้าในภูมิภาคอาเซียน
 - น้ำมันดิบ
 - น้ำตาลทราย
 - ไหมดิบ
 - ลำไย
 - หอมหัวใหญ่

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (การเปิดเสรีการลงทุน)

ผลกระทบของการเปิดเสรีการลงทุนต่อเกษตรกร ฐานทรัพยากร และภาค เกษตรกรรมโดยรวม มีดังต่อไปนี้

- เร่งให้เกิดกระบวนการกว้านซื้อที่ดินและเช่าพื้นที่ทำการเกษตร โดยกลุ่มทุนจากต่างชาติ
- กลุ่มทุนต่างชาติจะเข้ามาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม
- การเปิดเสรีการขยายพันธุ์พืช จะเป็นการเปิดโอกาสให้ทุนขนาดใหญ่ข้ามชาติเข้ามายึด

ครองอาชีพและกิจการที่คนไทยได้พัฒนามาเป็นเวลานาน

- นักลงทุนต่างชาติสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐาน ของประเทศ

ผลไม้ของไทย อานิสงค์จากการเปิดเสรีทางการค้า ไทย – จีน

ผลไม้เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญประเภทหนึ่งของไทย โดยผลไม้สามารถทำรายได้เข้าประเทศปีละหลาย พันล้านบาท และผลไม้ไทยยังเป็นที่นิยมบริโภคกันทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการผลิตผลไม้ถือว่าไทยเป็นประเทศที่มีสภาพพื้นที่และภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการผลิตผลไม้เมืองร้อนหลากหลายชนิด ผลไม้เมืองร้อนของประเทศไทย ได้รับ อานิสงค์ จากการเปิดการค้าเสรีอาเซียนเป็นจำนวนมาก

การขนส่งผลไม้ของไทยไปยังประเทศจีน

• การขนส่งทางบก

– ผ่านประเทศลาวและเวียดนาม

- เส้นทาง R12
- เส้นทางสาย R9

– ผ่านประเทศกัมพูชาและประเทศเวียดนาม

- เส้นทางในประเทศกัมพูชาได้แก่ถนนหมายเลข 5 และถนนหมายเลข เชื่อมต่อเส้นทาง

ในประเทศเวียดนามได้แก่ถนนสาย 51 และสาย 1A

• การขนส่งทางเรือ

– จากท่าเรือแหลมฉบัง ไปจีนที่ท่าเรือฮ่องกง

– จากท่าเรือเชียงแสนจังหวัดเชียงราย ถึงท่าเรือจิ่งหง เมืองสิบสองปันนา และกระจายไป ทั่ว

ประเทศจีน

การส่งออกผลไม้ไปประเทศกัมพูชาและประเทศเวียดนาม

ในปัจจุบันประเทศไทยนับว่าส่งออกผลไม้ไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทั้งประเทศ กัมพูชาและประเทศเวียดนาม โดยในประเทศกัมพูชา ซึ่งนำเข้าสินค้าอุปโภคและบริโภคจากประเทศไทยเป็นหลัก ผลไม้จากประเทศไทยถือว่าเป็นสินค้าอีกชนิดหนึ่งซึ่งในแต่ละปีมีปริมาณการนำเข้าจำนวนมาก เพราะผลไม้จากไทยเป็นรสนิยมที่ถูกปากคนกัมพูชาและเป็นที่ต้องการของตลาดกัมพูชา

ส่วนการค้าผลไม้กับประเทศเวียดนาม ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (2548 – 2550) มูลค่าการค้า (ส่งออกและนำเข้า) ผลไม้ระหว่างไทยและเวียดนามมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 9.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2548 เพิ่มขึ้นเป็น 18.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2550 หรือเพิ่มขึ้นเกือบหนึ่งเท่าตัว ผลไม้ที่ไทยส่งออกไปเวียดนามมาก ได้แก่ มะขามแห้ง / สด ลำไย และมังคุด

การปรับตัวของผู้ผลิตสินค้าเกษตรของไทย

- การลดปริมาณสินค้าคุณภาพต่ำและเพิ่มปริมาณสินค้าคุณภาพสูง คือการพัฒนา ระบบการผลิต โดยมุ่งเน้นที่การผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพสูงมากกว่าการมุ่งเน้นการผลิตเพื่อให้ได้ปริมาณมากๆ เพื่อให้ได้ผลไม้อุดมคุณภาพสูงสำหรับตลาดส่งออก
- ปรับปรุงกระบวนการ คือ เพิ่มระบบการบริหารจัดการ เพื่อควบคุมกระบวนการผลิตให้ประสิทธิภาพ เช่นการทำบัญชีค่าใช้จ่ายเพื่อที่จะสามารถควบคุมต้นทุนการผลิต
- พัฒนาพันธุ์พืช คือการมุ่งเน้นในด้านของการพัฒนาและปรับปรุงทางด้านสายพันธุ์ ให้ทนต่อสภาวะต่างๆ เช่น การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช
- การเพิ่มช่องทางทางการตลาด คือการหาช่องทางในการระบายสินค้าให้เพิ่มมากขึ้น ในในเรื่องการหาตลาดต่างประเทศแห่งใหม่เพิ่มเติม หรือการแปรรูปผลผลิต เพื่อแสวงหากลุ่มลูกค้าใหม่ ให้เพิ่มมากขึ้น

สรุป

สินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเป็นความหวังของปี 2553 ที่จะช่วยให้มูลค่าการส่งออกของประเทศพลิกฟื้นจากที่เคยหดตัวอย่างรุนแรงในปี 2552 กลับมาขยายตัวได้อีกครั้งในปี 2553 อย่างไรก็ตาม ยังมีหลากหลายประเด็นที่ยังต้องติดตาม ทั้งในด้านการผลิต และการส่งออก กล่าวคือ ความแปรปรวนของสภาพอากาศและการแพร่ระบาดของแมลงศัตรู ซึ่งสร้างความเสียหายให้กับปริมาณการผลิตสินค้าเกษตร อาจส่งผลให้ไทยเสียโอกาสในการขยายการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกในปี 2553 ในด้านตลาดต่างประเทศยังต้องจับตาสภาพการแข่งขันที่รุนแรง โดยเฉพาะจากเวียดนามและจีน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายการนำเข้าของประเทศคู่ค้าที่อาจจะส่งผลกระทบต่อส่งออกของไทยได้

1.3 การบริหารจัดการศัตรูพืช เพลี้ยแป้ง เพลี้ยกระโดด โดย นายทิวา แซมเพชร

1.3.1 เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง (Mealy bug)

เพลี้ยแป้ง เป็นแมลงขนาดเล็ก มีลำตัวอ่อนนุ่ม มีผงสีขาวคล้ายแป้ง มีปากแบบเจาะดูด ทำลายพืช โดยการดูดกินน้ำเลี้ยง เพลี้ยแป้งที่ทำลายมันสำปะหลังมี 4 ชนิด ได้แก่

เพลี้ยแป้งลาย (Striped mealy bug) *Ferrisia virgata* (Cockerell)

1. วงจรชีวิตเพลี้ยแป้งลาย ชนิดออกลูกเป็นไข่ (อายุขัย 35-92 วัน)

ไข่: เป็นเม็ด วางเป็นฟองเดี่ยว สีเหลืองอ่อน ยาวรี อยู่ในถุงไข่ ไข่มีขนาดกว้าง 0.20 mm. ยาว 0.40mm.

ตัวอ่อน: สีเหลืองอ่อน ตัวยาวรี ตัวอ่อนวัยแรก (Crawlers) เคลื่อนที่ได้ วัชสุดท้ายมีขนาดกว้าง 1.00 mm. ยาว 2.09mm. หางยาว 1.11 mm.

ตัวเต็มวัย (เพศเมีย): ตัวอ่อนข้างแบน บนหลังและด้านข้างมีแป้งปกคลุมมาก เวลาวางไข่จะวางถุงไข่ไว้ได้ท้องเป็นใยคล้ายสาหร่ายไวก้อีกชั้นหนึ่ง มีความกว้าง 1.83 mm. ยาว 3.03 mm. หางยาว 1.57 mm. จำนวนตัวอ่อน 37 - 567 ตัว รวมอายุขัย 35-92 วัน

2. ชนิดออกลูกเป็นตัว

ตัวเต็มวัย (เพศเมีย): ตัวป้อม กลมรี ส่วนหลังและด้านข้างมีแป้งเกาะ ขนาดกว้าง 0.50 mm. ยาว 2.09 mm. หางยาว 0.91 mm.

ตัวอ่อน: มีสีเหลืองอ่อน กลมรี มองไม่เห็นส่วนหาง ไม่มีแป้งเกาะ จะมีแป้งเกาะหลังลอกคราบแล้ว 2-3 วัน และเห็นส่วนหาง ตัวอ่อนวัยสุดท้ายมีขนาดกว้าง 0.35 mm. ยาว 2.31 mm. หางยาว 1.00 mm

เพลี้ยแป้ง Jack beard *Pseudococcus jackbeardsleyi*

ตัวสีเทา ไม่มีแถบบนหลัง มีเส้นแป้งด้านข้างตัว โดยคู่ที่หางยาวกว่าเส้นแป้งข้างลำตัวมีถุงไข่อยู่บนส่วนท้ายลำตัวมีพืชอาหารหลายชนิด จะมีความสำคัญในอนาคต (CAB International) เมื่อขาดศัตรูธรรมชาติ จะเกิดการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว

เพลี้ยแป้งสีเขียว (green mealy bug) *Phenacoccus madeirensis*

ตัวเต็มวัย: รูปร่างไข่ (Oval) ค่อนข้างยาวผนังลำตัวสีเขียวอมเหลืองทางด้านข้างมีไขแป้งสีขาวปกคลุมบางๆ บนลำตัว มีเส้นแป้งบริเวณส่วนปลายท้องยาวกว่าเส้นแป้งด้านข้างลำตัว และมีถุงไข่

ตัวเมียมีอายุ ประมาณ: 30 วัน (25 °C) 46 วัน (20 °C) 66 วัน (15 °C) สามารถวางไข่สูงสุด 499 ± 38 ฟอง ตัวผู้มีอายุมากกว่าตัวเมีย ประมาณ 3-9 วัน

เพลี้ยแป้งสีชมพู (Pinkish mealy bug) *Phenacoccus manihoti*

ตัวเต็มวัยตัวเมีย ลำตัวรูปไข่ ผนังลำตัวสีชมพู สีชมพู มีไขแป้งสีขาว ปกคลุมลำตัว เส้นแป้งบริเวณปลายส่วนท้องค่อนข้างสั้น ด้านข้างลำตัวอาจปรากฏเส้นแป้ง สั้นๆ หรือบางครั้งไม่ปรากฏเลย

ไข่: ยาวรี สีเหลืองทอง อยู่ภายในถุงไข่ที่ติดอยู่ที่ส่วนปลายท้องของตัวเมีย

ตัวอ่อน: ตัวแบน หลังจากได้กินอาหารแล้วจะสร้าง wax สีขาวปกคลุมลำตัว

ตัวเต็มวัย: ตัวเมีย: รูปร่างเป็นรูปไข่ สีชมพู มี wax สีขาวปกคลุมลำตัว

ตัวผู้: มีปีกขนาดเล็ก มีอายุเพียง 2-3 วัน เพื่อการผสมพันธุ์

เพลี้ยแป้งลาย

เพลี้ยแป้งเขียว

เพลี้ยแป้ง Jack beard

เพลี้ยแป้งสีชมพู

การทำลายมันสำปะหลังของเพลี้ยแป้ง

ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยจะใช้ปากที่มีลักษณะคล้ายเข็มแทงดูดกินน้ำเลี้ยงส่วนต่างๆ เช่น ใบ ยอด ส่วนของตา ยอด ทำให้การเจริญไม่เต็มที่ ข้อถี่ ใบร่วง ยอดแห้งตาย หรือยอดแตกพุ่มหากระบาดขณะต้นเล็กส่งผลกระทบต่อการสร้างหัว

ลักษณะอาการของมันสำปะหลังที่ถูกเพลี้ยแป้งทำลาย

1. ชะงักการเจริญเติบโต
2. ข้อถี่
3. ยอดหักแตกเป็นพุ่ม
4. ใบแห้งและร่วง
5. ยอดแห้งตาย

ผลกระทบที่เกิดจากการทำลายของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

- ผลผลิตลดลง มากถึง 80 %
- หัวมันเล็ก และ % แป้งต่ำ
- เพลี้ยแป้งปล่อยน้ำหวาน ทำให้เกิดราดำ ลดการสังเคราะห์แสงของมันสำปะหลัง

สาเหตุการแพร่ระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

1. ติดไปกับท่อนพันธุ์
2. ปลิวไปกับลม
3. การเคลื่อนย้ายเพลี้ยแป้งโดยมด
4. เพลี้ยแป้งหลบอาศัยอยู่ในดินตกค้างในแปลงภายหลังการเก็บเกี่ยว
5. การเคลื่อนย้ายเพลี้ยแป้งโดยคนหรือสัตว์เลี้ยง

ศัตรูธรรมชาติของเพลี้ยแป้ง

ตัวห้ำ แมลงช้างปีกใส ค้างคาว หนอนผีเสื้อ ตักแตนดำข้าว

ตัวเบียน แตนเบียน *Anagyrus lopezi*

เชื้อราบิวเวอเรียควบคุมศัตรูพืช (*Beauveria bassiana*)

การป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้ง

1. วิธีเขตกรรมและวิธีกล

- # ควรไถพรวนหลายๆครั้ง และตากดินอย่างน้อย 14 วัน
- # เลือกท่อนพันธุ์ที่สะอาดปราศจากเพลี้ยแป้ง ไม่ควรใช้ท่อนพันธุ์จากแหล่งที่พบเพลี้ยแป้งระบาด
- # ถอนต้น หรือตัดส่วนที่พบเพลี้ยแป้งมากๆ ใส่ถุงดำ แล้วเผาทำลายนอกแปลง
- # ทำความสะอาดแปลง เก็บวัชพืช ซากพืช ออกจากแปลงหลังการเก็บเกี่ยวแล้ว
- # ควรปลูกพืชหมุน เพื่อตัดวงจรการระบาดของเพลี้ยแป้ง

2. การใช้ชีววิธี

- # ตัวห้ำ
- # ตัวเบียน
- # เชื้อจุลินทรีย์

3. การใช้สารฆ่าแมลง

3.1 การแช่ท่อนพันธุ์ (Dipping pre-planting) ด้วยสารฆ่าแมลง 5-15 นาที

- 1.thiamethoxam(Actara 25%WG) อัตรา 4 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
- 2.imidacloprid (Provado 70%WG) อัตรา 4 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
- 3.dinotefuran (Starkle 10 %WP) อัตรา 40 กรัม/น้ำ 20 ลิตร

3.2 การใช้สารเคมีฉีดพ่นทางใบ

- 1) การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง thiamethoxam(Actara 25%WG) อัตรา 4 กรัม /น้ำ 20 ลิตร
- 2) การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง dinotefuran(Starkle 10%WP) อัตรา 20 กรัม/น้ำ 20 ลิตร

- 3) การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง prothiofos (Tokuthion 50%EC) อัตรา 50 มล/น้ำ 20 ลิตร
- 4) การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง pirimiphos methyl(Actelic50%EC)อัตรา 50 มล/น้ำ 20 ลิตร
- 5) การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง thiamethoxam/lambdacyhalothrin (Eforia 247 ZC 14.1/10.6 % ZC)

อัตรา 10 มล/น้ำ 20 ลิตร

ใช้สารฆ่าแมลงชนิดใดชนิดหนึ่ง ลดอัตราการลงครั้งหนึ่งผสมกับไวท์ออยล์ อัตรา 50 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร โดยผสมไวท์ออยล์ในน้ำเพียงเล็กน้อยใช้ไม้กวาดให้เข้ากัน เติมสารฆ่าแมลงแล้วเติมน้ำให้ครบที่กำหนด ควรฉีดพ่นโดยใช้สารเคมีผสมน้ำ อัตรา 80 ลิตร/ไร่

ข้อจำกัดของการป้องกันกำจัด

- เกษตรกรใช้สารไม่ถูกชนิด
- อัตราการใช้สารไม่ถูกต้อง(ต้องใช้อัตราพ่น 80 ลิตร/ไร่)
- ขาดเทคนิคการพ่นสารที่ถูกต้อง(ควรพ่นหงายหัวฉีดขึ้น)
- เกษตรกรไม่มีการแช่ก่อนพ่น
- การป้องกันกำจัดไม่ครอบคลุมพื้นที่เพาะปลูก

แนวทางการป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

1. ในพื้นที่ที่ยังไม่พบการระบาด

- 1.1 ใช้ก่อนพ่นปุ๋ยสะอาด
- 1.2 เก็บซากพืชออกจากแปลง ไถพรวนหลายๆครั้ง และตากดินอย่างน้อย 14 วัน
- 1.3 แช่ก่อนพ่นปุ๋ยด้วยสารฆ่าแมลงที่แนะนำ
- 1.4 ตรวจสอบแปลงสม่ำเสมอทุก 2 สัปดาห์

2. ในพื้นที่ที่มีการระบาดของเพลี้ยแป้ง

- 2.1 หลีกเลี่ยงการปลูกในฤดูแล้ง
- 2.2 ไถพรวนดินหลายๆ ครั้ง ตากดินอย่างน้อย 14 วัน
- 2.3 แช่ก่อนพ่นปุ๋ยด้วยสารเคมีที่แนะนำ
- 2.4 ต้องตรวจสอบแปลงทุก 7 วัน
- 2.5 ถ้าพบระบาดรุนแรง ในมันอายุ 1-4 เดือนให้ถอนทิ้งทั้งหมดแล้วทำลายนอกแปลง ไม่รุนแรงให้ตัดยอดแล้วพ่นสารฆ่าแมลงบริเวณที่พบ
- 2.6 ถ้าพบการระบาดในมันอายุ 4-8 เดือนให้ตัดยอดหรือถอนต้นที่พบนำไปทำลายนอกแปลงและพ่นสารฆ่าแมลงบริเวณที่พบและรัศมีโดยรอบทันที
- 2.7 ถ้าพบการระบาดในมันอายุมากกว่า 8 เดือน ควรเก็บผลผลิต ตัดต้นทิ้งนำไปทำลาย ทำความสะอาดแปลงปลูกพืชอื่น เช่น ข้าวโพด อ้อย ข้าวฟ่าง ทานตะวัน พืชตระกูลถั่ว

หัวใจของการแก้ปัญหาเพลี้ยแป้ง

ต้องเตรียมดินให้ดี ต้องมีการแช่ก่อนพ่นปุ๋ย ต้องหมั่นตรวจสอบแปลง ถ้าพบต้องรีบแจ้งและกำจัดทันที

1.3.2 เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เป็นแมลงจำพวกปากดูด ตัวเต็มวัยมีลำตัวน้ำตาลถึงสีน้ำตาลปนดำ มีรูปร่าง 2 ลักษณะ คือ ชนิดปีกยาว และชนิดปีกสั้น ชนิดมีปีกยาวสามารถเคลื่อนย้ายและอพยพไปในระยะทางใกล้และไกล โดยอาศัยกระแสลมช่วย ตัวเต็มวัยเพศเมียจะวางไข่เป็นกลุ่ม ส่วนใหญ่วางไข่ที่กาบใบข้าว หรือเส้นกลางใบ โดยวางไข่เป็นกลุ่ม เรียงแถวตามแนวตั้งฉากกับกาบใบข้าว บริเวณที่วางไข่จะมีรอยชำเป็นสีน้ำตาล ไข่มีลักษณะรูปกระสวย โค้งคล้ายกล้วยหอม มีสีขาวยุ่น ตัวอ่อนมี 5 ระยะ ระยะตัวอ่อน 16-17 วัน ตัวเต็มวัยเพศเมียชนิดปีกยาว มีขนาด 4-4.5 มิลลิเมตร วางไข่ประมาณ 100 ฟอง เพศผู้มีขนาด 3.5-4 มิลลิเมตร เพศเมียชนิดปีกสั้นวางไข่ประมาณ 300 ฟอง ตัวเต็มวัยมีชีวิตประมาณ 2 สัปดาห์ ในหนึ่งฤดูปลูกข้าวเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลสามารถเพิ่มปริมาณได้ 2-3 อายุขัย

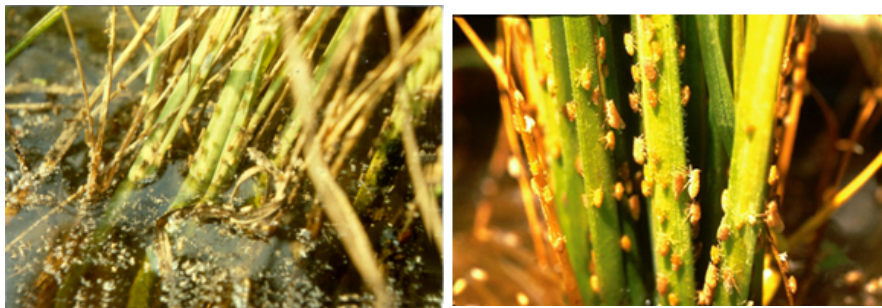
ตัวเต็มวัยชนิดปีกสั้นและปีกยาว

ตัวอ่อนเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

ลักษณะการทำลาย

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยทำลายข้าวโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงจาก เซลล์ท่อน้ำท่ออาหาร บริเวณโคนต้นข้าวระดับเหนือผิวน้ำ ทำให้ต้นข้าวมีอาการใบเหลืองแห้งลักษณะคล้ายถูกน้ำร้อนลวก แห้งตายเป็นหย่อมๆเรียก “อาการไหม้” โดยทั่วไปพบอาการไหม้ในระยะข้าวแตกกอถึงระยะออกรวง ซึ่งตรงกับช่วงอายุขัยที่ 2-3 ของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าว นาข้าวที่ขาดน้ำตัวอ่อนจะลงมาอยู่ที่บริเวณโคนกอข้าวหรือบนพื้นดินที่แฉะมีความชื้น นอกจากนี้เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ยังเป็นพาหะนำเชื้อไวรัสโรคใบหงิก มาสู่ต้นข้าวทำให้ต้นข้าวมีอาการแฉะแฉกรีน ต้นเตี้ย ใบสีเขียว แฉบและสั้น ใบแก่ช้ากว่าปรกติ ปลายใบบิด เป็นเกลียว และ ขอบใบแห้วงวุ่น

ลักษณะการระบาดรุนแรงในนา

อาการไหม้ ของต้นข้าว

ต้นข้าวที่เป็นโรคใบหงิก

ปัจจัยที่มีผลต่อการระบาด

วิธีการปลูกข้าว การปลูกข้าวแบบนาหว่านน้ำตมมีปัญหาการระบาดมากกว่านาดำเพราะนาหว่านมีจำนวนต้นข้าวหนาแน่น ทำให้อุณหภูมิและความชื้นในแปลงนาเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ประกอบกับนาหว่านเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลสามารถทำลายข้าวได้อย่างต่อเนื่อง

การใช้ปุ๋ย การใช้ปุ๋ยอัตราสูง โดยเฉพาะปุ๋ยไนโตรเจน ทำให้การเพิ่มจำนวนเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าวมีแนวโน้มมากขึ้น เนื่องจากปุ๋ยไนโตรเจน ทำให้ใบข้าวเขียว หนาแน่น ต้นข้าวมีสภาพอวบหนาเหมาะแก่การเข้าคูดกินและขยายพันธุ์ของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

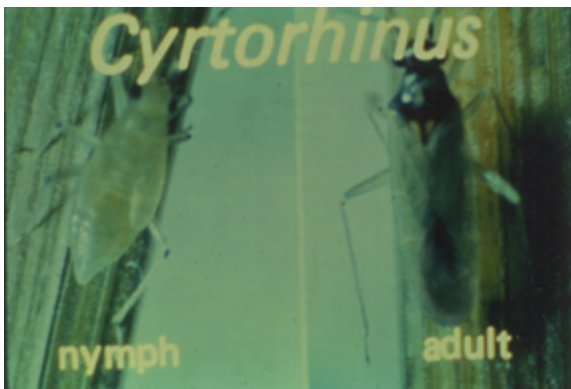
การควบคุมน้ำในนาข้าว สภาพนาข้าวที่มีน้ำขังในนาตลอดเวลา ทำให้เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลสามารถเพิ่มจำนวนได้มากกว่าสภาพที่มีการระบายน้ำ ในนาออกเป็นครั้งคราว เพราะมีความชื้นเหมาะแก่การเจริญเติบโตของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

การใช้สารฆ่าแมลง การใช้สารฆ่าแมลงในระยะที่เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเป็นตัวเต็มวัยชนิดปีกยาวหรือช่วงที่อพยพเข้าในนาข้าวใหม่ๆ (ข้าวระยะ 30 วันหลังหว่าน) ศัตรูธรรมชาติจะถูกทำลายและสารฆ่าแมลงก็ไม่สามารถทำลายไข่ของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลได้ ทำให้ตัวอ่อนที่ฟักออกจากไข่มีโอกาสรอดชีวิตสูง

ศัตรูธรรมชาติที่มีบทบาทในการควบคุมประชากรเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลได้แก่

มวนเขียวคูดไข่

แมงมุมสุนัขป่า

การบริหารจัดการเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

1) ปลุกข้าวพันธุ์ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เช่น สุพรรณบุรี 1 สุพรรณบุรี 2 สุพรรณบุรี 90 สุพรรณบุรี 60 ปทุมธานี 1 พิชณุโลก 2 ชัยนาท 1 และชัยนาท 2 และไม่ควรปลูกพันธุ์เดียวกันเกิน 4 ฤดูปลูก ควรปลูกสลับกันระหว่างพันธุ์ต้านทานสูงกับพันธุ์ทนทานหรือพันธุ์อ่อนแอปานกลางโดยพิจารณาอายุเก็บเกี่ยวให้ใกล้เคียงกันเพื่อลดความเสี่ยงภัยเมื่อเกิดการระบาดรุนแรง

2) ในแหล่งที่มีการระบาด และควบคุมระดับน้ำในนาได้ หลังปักดำหรือหว่าน 2-3 สัปดาห์จนถึงระยะตั้งท้องควบคุมน้ำในแปลงนาให้พอดินเปียก หรือมีน้ำเรี่ยผิวดินนาน 7-10 วัน แล้วปล่อยขังทิ้งไว้ให้แห้งเอง สลับกันไป จะช่วยลดการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

3) เมื่อตรวจพบสัดส่วนของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลตัวเต็มวัยต่อมวนเขียวคูดไข่ระหว่าง 6 :1- 8 :1 หรือตัวอ่อนระยะ 1-2 เมื่อข้าวอายุ 30-45 วัน จำนวนมากกว่า 10 ตัวต่อต้น ให้ใช้สารฆ่าแมลง บูโพรเฟซิน (แอปฟลอค 10% ดับบลิวพี) อัตรา 25 มิลลิกรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ฟันหรือใช้สาร อีโทเฟนพรอกซ์(ทรีบอน 10% อีซี) อัตรา 20 มิลลิกรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ บูโพรเฟซิน/ไอโซโพรคาร์บ (แอปฟลอค/มิฟซิน 5%/20% ดับบลิวพี) อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ฟันเมื่อพบแมลงส่วนใหญ่เป็นตัวเต็มวัยจำนวนมากกว่า 1 ตัวต่อต้น ในระยะข้าวตั้งท้องถึงออกรวงใช้สารอิมิดาโคลพริค(คอนฟิคอร์10%เอสแอล) อัตรา 15 มิลลิกรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

4) ไม่ควรใช้สารฆ่าแมลงที่ทำให้เกิดการเพิ่มระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล (resurgence) หรือสารกลุ่มไพรีทรอยด์สังเคราะห์ เช่น แอลฟาไซเพอร์มีทริน ไซเพอร์มีทริน ไซแฮโลทริน เดคาเมทริน เอสเฟนแวลอ เรต เพอร์มีทริน ไตรอะโซฟอส ไชยานิเฟนฟอส ไอโซซาโทอน ไพริดาเฟนโทอน ควินาลฟอส และ เตตระคลอร์วินฟอส เป็นต้น

สารเคมีที่ใช้ควบคุม

- คาร์แทป+ไอโซโพรคาร์บ 5 กิโลกรัม/ไร่
- อิมิดาโคลพริด 15-30 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร
- บิวโทรเฟซิน+ไอโซโพรคาร์บ 50 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
- ไอโซโพรคาร์บ 60กรัม/น้ำ 20 ลิตร
- บิวโทรเฟซิน 20-30 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
- อีทิโพรล 40 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- สำนักงานเกษตรอำเภอ
- สำนักงานเกษตรจังหวัด
- ศูนย์บริหารศัตรูพืช จังหวัดชลบุรี

1.3.3 โครงการจัดการเพี้ยแป้งมันสำปะหลัง

ความเป็นมา

1. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์นโยบายและพันธกิจของรัฐบาล
 - คุ้มครองและรักษาประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด
 - สร้างระบบประกันความเสี่ยงให้เกษตรกร
2. ความสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - เกษตรกรลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติจากธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงของราคา
 - ภารกิจส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในการควบคุมศัตรูพืช
3. การเกิดการระบาดของเพี้ยแป้งมันสำปะหลัง
 - พื้นที่ปลูก 45 จังหวัด พื้นที่ 7.7 ล้านไร่
 - เกษตรกร 437,496 ครัวเรือน
 - มูลค่าผลผลิตประมาณ 3-4 หมื่นล้านบาท ต่อปี
 - ปี 2552 มีการระบาด 20 จังหวัด พื้นที่ 600,000 ไร่
 - ปี 2553 มีการระบาดอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อจัดการควบคุมการระบาดของเพี้ยแป้งไม่ให้ทำความเสียหายกับผลผลิตและท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง
2. เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเพี้ยแป้งไปยังแหล่งปลูก มันสำปะหลัง แหล่งอื่น

เป้าหมาย

- ☼ เพื่อลดพื้นที่การระบาดของ เพี้ยแป้งมันสำปะหลังใน 20 จังหวัด พื้นที่ 600,000 ไร่
- ☼ ป้องกันการแพร่กระจายไปยังพื้นที่ ที่ยังไม่มีการระบาด

การบริหารโครงการ

☸ กรมส่งเสริมการเกษตรตั้งคณะกรรมการ ระดับกรม 3 คณะ

- คณะกรรมการบริหาร โครงการ
- คณะทำงานจัดการเพลิงปั้งมันสำปะหลัง (War Room)
- คณะทำงานติดตามและสนับสนุนการปฏิบัติงาน โครงการเพลิงปั้งมันสำปะหลัง

☸ จังหวัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัด

- คณะกรรมการจัดการเพลิงปั้งมันสำปะหลัง
- คณะทำงานจัดการเพลิงปั้งมันสำปะหลัง (War Room)
- หน่วยเคลื่อนที่เร็ว (20 จังหวัด 40 ทีม)
- คณะกรรมการจัดการเพลิงปั้งมันสำปะหลัง ระดับอำเภอ
- หน่วยปฏิบัติการพิเศษจัดการเพลิงปั้งมันสำปะหลัง ระดับตำบล

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

- คัดเลือกสถานที่
- คัดเลือกแกนนำเกษตรกร 30 คน / ศูนย์
 - อาสาสมัคร
 - เกษตรกรหมู่บ้าน
 - ตัวแทนองค์กรท้องถิ่น
 - สมาชิกองค์กรมันสำปะหลัง
- จังหวัดถ่ายทอดความรู้ให้ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

งบประมาณ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น โครงการเพลิงปั้งมันสำปะหลัง
จำนวน 65,660,000 บาท ดำเนินงานใน 45 จังหวัด

กิจกรรม

☸ สัมมนาอบรม ถ่ายทอดความรู้

- เจ้าหน้าที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรจังหวัด / อำเภอ
- เกษตรกร จุฬารณรงค์ จุฑละ 40 คน
- ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

☸ จัดวัน D – Day

☸ ผลิตขยายศัตรูธรรมชาติ

- แมลงช้างปีกใส – ศูนย์บริหารศัตรูพืช จังหวัดชลบุรี
- แตนเบียนเพลิงปั้ง – ศูนย์บริหารศัตรูพืช จังหวัดชลบุรี
- เชื้อราบีวเวอเรีย – ศูนย์บริหารศัตรูพืช จังหวัดชลบุรี

☸ จัดซื้อสารเคมีและไวท์ออย - จังหวัด

☸ ติดตามประเมินผล – กรม / จังหวัด

ผลลัพธ์โครงการ

- ลดความเสียหายคิดเป็นมูลค่า 2,800 ล้านบาท
- เกษตรกรจำนวน 52,920 ราย มีความรู้

การระบาดในภาคตะวันออก

จังหวัดจันทบุรี	พื้นที่ปลูก	262,236 ไร่	พื้นที่ระบาด	17,742 ไร่
จังหวัดฉะเชิงเทรา	พื้นที่ปลูก	316,275 ไร่	พื้นที่ระบาด	45,073 ไร่
จังหวัดชลบุรี	พื้นที่ปลูก	310,288 ไร่	พื้นที่ระบาด	18,500 ไร่
จังหวัดระยอง	พื้นที่ปลูก	50,158 ไร่	พื้นที่ระบาด	1,371 ไร่
จังหวัดปราจีนบุรี	พื้นที่ปลูก	222,348 ไร่	พื้นที่ระบาด	18,912 ไร่
จังหวัดสระแก้ว	พื้นที่ปลูก	503,832 ไร่	พื้นที่ระบาด	13,968 ไร่
รวม 6 จังหวัด พื้นที่ปลูก		1,665,137 ไร่	พื้นที่ระบาด	115,566 ไร่

วัตถุประสงค์การอบรมโครงการจัดการเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ด้านการบริหารจัดการเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ให้กับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรของจังหวัด / อำเภอ
2. เพื่อเรียนรู้และฝึกทักษะด้านการผลิตขยายศัตรูธรรมชาติ

เป้าประสงค์

- ☀ ผู้เข้าอบรมมีความรู้เรื่อง การบริหารจัดการเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังและการผลิตขยายศัตรูธรรมชาติ
- ☀ ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ ไปถ่ายทอดสู่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรได้

ส่วนที่ 2 แนะนำบทบาทภารกิจ

2.1 แนวทางการติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรปีงบประมาณ พ.ศ. 2553

วัตถุประสงค์ของการติดตามงาน

1. เพื่อทราบข้อมูลความก้าวหน้า ผลงาน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน
2. เพื่อใช้ข้อมูลในการควบคุม กำกับ ปรับปรุง และสนับสนุนการทำงาน

แนวคิด

1. ทุกระดับ (จังหวัด/สสข./ผู้รับผิดชอบโครงการ) มีการติดตาม ความก้าวหน้า และปรับปรุง เร่งรัด งานที่รับผิดชอบให้บรรลุวัตถุประสงค์
2. ดำเนินการแบบเสริมพลัง โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์ร่วมกันไปในทิศทางเดียวกัน

งาน/โครงการที่ติดตาม

- โครงการสำคัญตามนโยบาย
- โครงการเฉพาะกิจเร่งด่วน

แนวทางการติดตามงานปี 2553

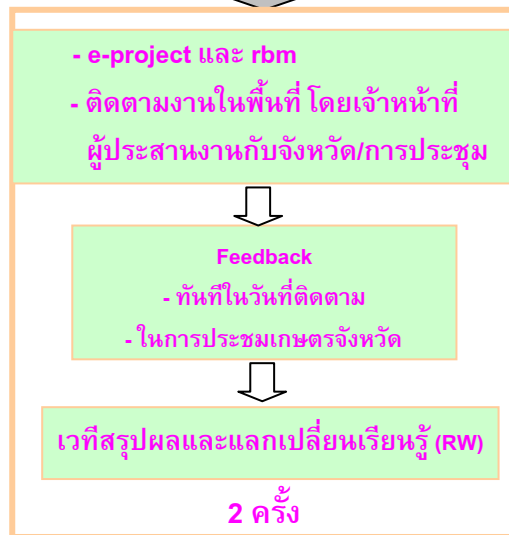
ส่วนกลาง

Output

- ความก้าวหน้าการปฏิบัติงาน
- มีการสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่

สสข.

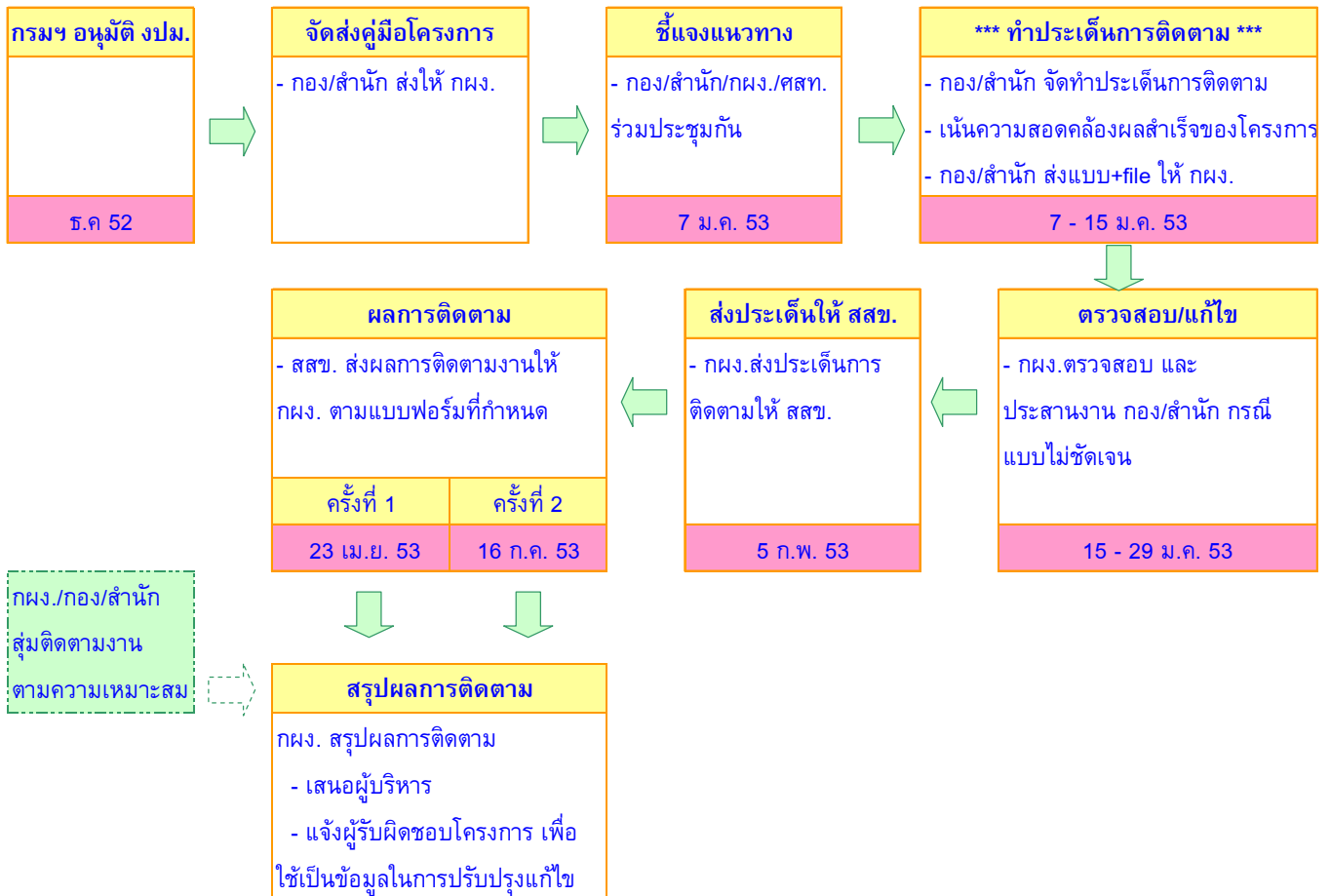
- ความก้าวหน้าการปฏิบัติงาน
- ปัญหา สาเหตุของปัญหา ข้อควรแก้ไข
- ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการทำงานและพัฒนาเจ้าหน้าที่

จังหวัด

- ความก้าวหน้าการปฏิบัติงาน
- ปัญหา สาเหตุของปัญหา ข้อควรแก้ไข
- ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการทำงานและพัฒนาเจ้าหน้าที่

ขั้นตอนการติดตามงานโครงการส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ 2553

จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการติดตามงาน ต้องได้รับความร่วมมือ....

ส่วนกลาง

1. ตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ จากรายงาน e-project
2. สนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามของ สสข./หน่วยปฏิบัติ
3. เข้าร่วมติดตามงานในกรณีที่จำเป็น
4. นำผลการติดตามที่ได้รับจาก สสข. มาสรุปและวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอต่อผู้บริหารและเจ้าของโครงการ

สสข.

1. ตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ จากรายงาน e-project
2. ศึกษา/ทำความเข้าใจกับประเด็นการติดตาม ซึ่งสามารถ Download เพิ่มเติมได้จาก www.plan.doae.go.th (19 กพ 53)
3. ศึกษา/ทำความเข้าใจกับระบบ e-project / rbm / การติดตามงาน จากคู่มือซึ่งสามารถ Download เพิ่มเติม ได้จาก www.plan.doae.go.th (19 กพ 53)
4. ศึกษา/ทำความเข้าใจกับโครงการ จากคู่มือซึ่งสามารถ Download เพิ่มเติมได้จาก www.doae.go.th

5. ออกติดตาม และให้คำปรึกษา แนะนำแก่งานปฏิบัติ
6. รายงานผลการติดตามงานให้กองแผนงานตามแบบฟอร์ม ที่กำหนด (อยู่ในคู่มือการติดตามงาน, www.plan.doae.go.th (19 กพ 53))

หน่วยปฏิบัติ

1. ตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ จากรายงาน e-project
2. ติดตามในพื้นที่ โดยจะมีการติดตามเป็นทีมตามระบบ ส่งเสริม
3. นำข้อเสนอแนะจากทีมติดตามพิจารณาใช้การดำเนินงานต่อไป

การจัดทำรายงานตัวชี้วัดเชิงคุณภาพของกรมส่งเสริมการเกษตรปีงบประมาณ 2553

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีข้อมูลในการรายงานผลตามตัวชี้วัดเชิงคุณภาพตามคำรับรองการปฏิบัติราชการกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ และทันเวลาต่อหน่วยงานต่างๆ
2. เพื่อให้กรมส่งเสริมการเกษตรมีฐานข้อมูลของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร
3. เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีการติดตามและประเมินผลงานตนเองอย่างมีระบบ
4. เพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถรายงานความก้าวหน้าตลอดจนผลลัพธ์ของงานส่งเสริมการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กองแผนงาน

- ร่วมกับกอง / สำนัก ผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลเกษตรกรนำความรู้ไปปฏิบัติ
 - ร่วมกับศูนย์สารสนเทศ จัดทำ / ปรับปรุงหน้าจอการบันทึกข้อมูล
 - ให้คำแนะนำการดำเนินงานการจัดเก็บข้อมูล
 - ติดตามสถานการณ์การรายงาน / การบันทึกข้อมูลของหน่วยงานปฏิบัติ
 - จัดทำรายงานสรุปผลในภาพรวมของกรมฯ เสนอผู้บริหารกรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานประมาณ
- ก.พ.ร. บริษัททริส

บทบาท/ขั้นตอน/วิธีการ

กอง / สำนักผู้รับผิดชอบโครงการ

- กำหนดประเด็นการถ่ายทอดที่ต้องการให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ
- ติดตามสถานการณ์รายงาน / การบันทึกข้อมูลของหน่วยปฏิบัติ
- จัดทำรายงานสรุปผลข้อมูลในระดับโครงการ
- นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบริหารโครงการ หรือปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

แบบ กสค.

- เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อประเมินผลการปฏิบัติตามของเกษตรกร
- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรและบุคคลเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการทุกรายใน 2 ช่วงเวลา คือ ครั้งที่ 1 ทำการเก็บข้อมูลในวันที่เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ เพื่อรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติของเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการตามประเด็นหลักที่ต้องการให้เกษตรกรปฏิบัติ ครั้งที่ 2 ทำการเก็บ

ข้อมูลหลังจากที่เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการไปแล้วอย่างน้อย 2 เดือน เพื่อรวบรวมข้อมูลการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการไปปฏิบัติตาม

หน่วยปฏิบัติ (สธช. / สนง.เกษตรจังหวัด / ศูนย์ปฏิบัติการฯ)

- เก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการตามแบบ กสค.
- บันทึกข้อมูลบนระบบ Online : <http://rbm.doae.go.th>
- จัดทำรายงานสรุปผลในระดับหน่วยงาน
- นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงาน

โครงการที่มีการวัดผลงานตามตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

1. ส่งเสริมการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้
2. บริหารจัดการศัตรูพืชและการเขตกรรมเพื่อลดความเสี่ยงให้กับเกษตรกร
3. บริหารจัดการสินค้าเกษตร
4. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน
5. ปรับระบบการผลิตสินค้าเกษตร
6. ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรเฉพาะด้าน
7. การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
8. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
9. พัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
10. พัฒนาองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน
11. อุทยานผักพื้นบ้านเพื่อการยังชีพเฉลิมพระเกียรติ (บึงฉวาก)
12. สายใยรักแห่งครอบครัว

ระบบฐานข้อมูลเกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร

การออกรายงาน มี 6 ตารางรายงาน

1. สรุปผลการปฏิบัติตามของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
2. จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่ไม่นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติตาม
3. ประเด็นที่เกษตรกรนำไปปฏิบัติแยกรายโครงการเปรียบเทียบก่อนและหลัง เข้าร่วมโครงการ
4. ผลที่ได้รับจากการนำความรู้ไปปฏิบัติ
5. จำนวนร้อยละของเกษตรกร โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย
6. ทะเบียนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ปัญหาที่จะถูกถามอยู่เสมอ

- รหัสผ่าน
- มีงบประมาณค่าแบบหรือไม่
- เกษตรกรเข้าร่วมโครงการได้มากกว่า 1 ราย

- ข้อ 4 การปฏิบัติของเกษตรกร เกษตรกรต้องเข้ารับการอบรม 2 ครั้ง (ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ) ถ้าคลิก ใดอย่างหนึ่ง เครื่องจะไม่บันทึก

ผู้รับผิดชอบและผู้ประสานโครงการ

- กลุ่มติดตามและประเมินผล กองแผนงาน
- นายสมพงษ์ น้อยสัมฤทธิ์
- นางสาวกมลพันธ์ พ่วงอยู่
- โทร. 025793011 029405741
- โทรภายใน 236 240

2.2 บทบาทภารกิจศูนย์ปฏิบัติการ

2.2.1 ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดระยอง (พืชสวน)

รับผิดชอบพื้นที่ 8 จังหวัดภาคตะวันออก ยกเว้นจังหวัดฉะเชิงเทรา

บทบาทหน้าที่

1. ศึกษา พัฒนาการฝึกอบรม การผลิต และให้บริการทางการเกษตรแก่เกษตรกร
2. ฝึกอบรมอาชีพการเกษตรแก่เกษตรกร
3. ผลิตปัจจัยการผลิตเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร
4. ให้บริการทางการเกษตรและเป็นที่ปรึกษาวิชาการเพื่อพัฒนาอาชีพการเกษตร
5. ประสานงานวิชาการ ติดตาม และประเมินผลการผลิตพืชอาชีพ การผลิตและบริการทางการเกษตร
6. ปฏิบัติงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการรวบรวมพรรณพืชสวนและอนุรักษ์พันธุ์พืช ตามพระราชดำริ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์พืชสวนเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. เป็นแหล่งเก็บรวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์พืชสวนของไทยและต่างประเทศ
3. เป็นแหล่งศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับพันธุ์พืชสวน

เป้าหมาย รวบรวมและอนุรักษ์ พันธุ์พืชสวน 41 วงศ์ 101 สกุล 352 ชนิด 18,360 ต้น

แผนการปฏิบัติงานประจำปี 2553

- จัดฝึกอบรมให้ความรู้ตามโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 3 โครงการ
- ให้บริการจัดฝึกอบรมยุวเกษตรกร เกษตรกร ร่วมกับส่วนราชการ องค์การบริหารส่วนตำบล
- ให้บริการงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ในพระราชานุเคราะห์ฯ ร่วมกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดระยอง

อบรมตามโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร

โครงการปรับระบบการผลิตสินค้าเกษตร กลุ่มเป้าหมาย เกษตรกรทั่วไปจำนวน 350 ราย

หลักสูตรฝึกอบรม

1. การบริการงานแปลงขยายพันธุ์ยางพารา แบบมืออาชีพ
2. การผลิตและการใช้น้ำส้มควันไม้

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรเฉพาะด้าน กลุ่มเป้าหมาย เกษตรกรทั่วไปจำนวน 200 ราย

หลักสูตรฝึกอบรม

1. การผลิตและการใช้สมุนไพรป้องกันกำจัดศัตรูพืช
2. การผลิตเห็ด
3. การขยายพันธุ์ไม้ผล
4. การผลิตไม้ประดับกระถาง
5. การผลิตไม้ประดับเพื่อตัดใบ
6. การผลิตและการใช้น้ำส้มควันไม้
7. การปลูกสร้างสวนยางพารา
8. การกรีดยางพารา
9. การบริการงานแปลงขยายพันธุ์ยางพาราแบบมืออาชีพ

โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดง ตามพระราชดำริ กลุ่มเป้าหมาย เกษตรกรหมู่บ้านพัฒนาฝั่ง 2 หมู่ 6 ตำบลแม่น้ำคู้ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง จำนวน 100 ราย

หลักสูตรฝึกอบรม

1. ผักสวนครัว
2. การเพาะเห็ดถั่ง
3. การผลิตและการใช้สมุนไพรป้องกันกำจัดศัตรูพืช
4. การผลิตและการใช้น้ำส้มควันไม้
5. การกรีดยางพารา
6. การผลิตยางชำถุงอย่างมีคุณภาพ

ผลการปฏิบัติงานที่ดำเนินการแล้ว

- ร่วมกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ในพระราชานุเคราะห์ฯ ณ วัดคีรีวันราม ตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

- จัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตร การบริการงานแปลงขยายพันธุ์ยางพาราแบบมืออาชีพ จำนวน 2 รุ่น รวม 161 คน

2.2.2 ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา (พืชสวน)

วิสัยทัศน์ :เป็นองค์กรในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกรให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์

- ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร
- ผลิตปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร
- ส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- ส่งเสริมอาชีพการเกษตรตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

- ถ่ายทอดและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร
- ส่งเสริมและบริการวิชาการ
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
- ให้บริการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

บทบาทหน้าที่

- ฝึกอบรมอาชีพด้านการเกษตร
- ผลิตปัจจัยการผลิตเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร
- ศึกษาและพัฒนาทางการเกษตร
- ส่งเสริมและบริการวิชาการทางการเกษตรแก่เกษตรกร

2.2.3 ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดจันทบุรี (ฝัง)

บทบาทภารกิจ

1. ศึกษา วิจัย พัฒนาการฝึกอบรม การผลิต ปัจจัยการผลิต และให้บริการทางการเกษตรแก่เกษตรกร
2. ฝึกอบรมอาชีพการเกษตรแก่เกษตรกร
3. ผลิตปัจจัยการผลิตเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร
4. ให้บริการทางการเกษตรและเป็นที่ปรึกษาวิชาการเพื่อพัฒนาอาชีพการเกษตร
5. ประสานงานวิชาการ ติดตาม และประเมินผลการฝึกอบรม การผลิตและบริการทางการเกษตร

กิจกรรม

1. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. สาธิตการเลี้ยงชันโรง
3. สาธิตการเลี้ยงผึ้งโพรง
4. สาธิตการเลี้ยงจิ้งหรีด
5. สาธิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผึ้ง

2.2.4 ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดชลบุรี (พันธุ์พืชเพาะเลี้ยง)

สถานที่ตั้ง

เลขที่ 229 หมู่ 4 ตำบลหนองใหญ่ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี 20190

โทร 0-3826-3351-3 โทรสาร 0-3826-3354 e-mail : aopdt02@hotmail.com พื้นที่ทั้งหมด 404 ไร่

พื้นที่รับผิดชอบ 10 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี สระแก้ว ระยอง นครนายก จันทบุรี สมุทรปราการ ตราด กรุงเทพมหานคร ฉะเชิงเทรา และปราจีนบุรี

วิสัยทัศน์ (Vision) “องค์กรการถ่ายทอดเทคโนโลยีผลิตพืชพันธุ์ดีมีมาตรฐาน ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกรให้มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน”

พันธกิจ (MISSION)

1. ฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่
2. ผลิตปัจจัยทางการเกษตรเพื่อสนับสนุนโครงการหรือจำหน่าย
3. ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
4. บริการทางการเกษตร และสนับสนุนให้บริการกับส่วนราชการอื่น

โครงการที่ได้รับงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2552

1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรเฉพาะด้าน
2. โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์
3. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. โครงการผลิตพันธุ์พืชพันธุ์ดีเพื่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม สำนักงานเทศบาลเมืองหนองปรือ ปี 2552
5. โครงการผลิตพันธุ์พืชพันธุ์ดีสนับสนุนองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีประชาชน ปี2552

2.2.5 ศูนย์บริหารศัตรูพืช จังหวัดชลบุรี

วิสัยทัศน์ “...เป็นองค์กรในการส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนเกษตรกร ด้านการบริหารศัตรูพืช...”

พันธกิจ

1. ผลิตขยาย จัดหาศัตรูธรรมชาติ สารธรรมชาติจากพืชในการควบคุมศัตรูพืช
2. ส่งเสริม และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการบริหารศัตรูพืช
3. ส่งเสริม และสนับสนุนการใช้ศัตรูธรรมชาติ สารธรรมชาติจากพืชในการควบคุมศัตรูพืช
4. บริการวินิจฉัยศัตรูพืช และตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตพืช
5. ศึกษา วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีด้านการบริหารศัตรูพืช

ศูนย์บริหารศัตรูพืชจังหวัดชลบุรี มีพื้นที่รับผิดชอบ 9 จังหวัด ภาคตะวันออก

บทบาทภารกิจหลัก

1. การศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการบริหารจัดการศัตรูพืช
 - ทดสอบศัตรูธรรมชาติและชีวภัณฑ์ในการควบคุมศัตรูพืช
 - พัฒนาการผลิตขยายศัตรูธรรมชาติ

2. การผลิตขยายศัตรูธรรมชาติ

ตัวห้ำ ได้แก่ มวนพิฆาต มวนเพชฌฆาต แมลงหางหนีบ แมลงช้างปีกใส ตัวง่าตัวห้ำ กบนา

ตัวเบียน แตนเบียนไข่ตริกโคแกรมม่า แตนเบียนหนอนแมลงค้ำหนามมะพร้าว แตนเบียนหนอนโคทีเซีย

เชื้อจุลินทรีย์ เชื้อราไตรโคเดอร์ม่า เชื้อราบีวเวอเรีย เชื้อรามेटตาไรเซียม

3. การถ่ายทอดความรู้

- วิทยากรเรื่องการบริหารจัดการศัตรูพืช
- การผลิตขยายศัตรูธรรมชาติและสารธรรมชาติจากพืช
- หลักสูตรอบรมด้านการบริหารจัดการศัตรูพืช นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

4. การบริการ

- องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการศัตรูพืชทาง Website
- สถานที่แหล่งเรียนรู้และฝึกอบรม
- ตรวจสอบวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตพืช
- หน่วยเคลื่อนที่เร็ว
- ตรวจวินิจฉัยศัตรูพืช
- เตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช
- นิทรรศการ
- สนับสนุนศัตรูธรรมชาติ เพื่อเป็นตัวอย่างและการเรียนรู้

การจัดทำแผนงานโครงการของจังหวัด

✽ ด้านการถ่ายทอดความรู้ใน โครงการต่าง ๆ

- สนับสนุนค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก ยานพาหนะในการเดินทาง

✽ ด้านการผลิตขยายศัตรูธรรมชาติ

- สนับสนุนค่าวัสดุผลิตขยาย

การรับจ้างผลิตขยายและจำหน่ายผลผลิตการเกษตร

- กรมส่งเสริมการเกษตรออกระเบียบว่าด้วย การรับจ้างผลิตขยายและจำหน่ายผลผลิตการเกษตร
- ศูนย์ปฏิบัติการ 48 ศูนย์ สามารถรับจ้างผลิตขยาย และจำหน่ายผลผลิตได้
- กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดราคากลาง
- ศูนย์บริหารศัตรูพืชทั้ง 9 ศูนย์ ทำสัญญาจ้างซื้อ-ขาย ตามระเบียบพัสดุ

แผนงานโครงการปี 2553

1. ปรับปรุงโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร

- อบรมการใช้เทคนิคการผลิตและใช้สารชีวภาพในไม้ผล 100 ราย
- อบรมการผลิตและใช้สารธรรมชาติในการกำจัดศัตรูพืช 150 ราย

2. ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกรเฉพาะด้าน

- การผลิตเชื้อราบีวเวอเรีย
- การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์ม่า
- การผลิตขยายแมลงช้างปีกใส
- การผลิตขยายแมลงหางหนีบ
- การเลี้ยงกบ แบบมืออาชีพ

- การเลี้ยงหนอนนกเพื่อการค้า

บุคคลเป้าหมาย : เกษตรกรเข้ารับการอบรม

ช่วงการอบรม : กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2553

ส่วนที่ 3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กลุ่มที่ 1 การบริหารจัดการศัตรูพืช

การทำงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรกับการบริหารจัดการศัตรูพืช

สถานการณ์

1. งานบริหารจัดการศัตรูพืชไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง ในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ (ไม่มีกรอบโครงสร้างการบริหารจัดการศัตรูพืชในสำนักงานเกษตรจังหวัด)
2. งานบริหารจัดการศัตรูพืชจะขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามรายพืช
3. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ขาดการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการศัตรูพืช ต้องใช้วิทยากรจากศูนย์บริหารศัตรูพืชเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร
4. สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ไม่มีปัจจัยสนับสนุนเพื่อถ่ายทอดและสาธิตด้านการบริหารจัดการศัตรูพืชแก่เกษตรกร

แนวทางการพัฒนางานบริหารจัดการศัตรูพืชกับระบบส่งเสริมการเกษตร

1. กำหนดให้มีโครงสร้างงานบริหารจัดการศัตรูพืชในสำนักงานเกษตรจังหวัด(ฝ่าย/กลุ่ม)
 2. สำนักงานเกษตรจังหวัดทบทวนผู้รับผิดชอบงานบริหารจัดการศัตรูพืชระดับเขตและแจ้งศูนย์บริหารศัตรูพืช ทราบ
 3. การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการศัตรูพืช ให้ใช้เวที DW หรือการอบรมเฉพาะกิจ ตามความต้องการของสำนักงานเกษตรจังหวัด
 4. การขอสนับสนุนเอกสารวิชาการ เช่น คู่มือการกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM), save used , การกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี(Bio)
 5. การถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร ขอให้ใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกรในพระราชดำริ
 6. จัดตั้งศูนย์บริหารจัดการศัตรูพืชชุมชนทุกตำบล (ใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกรในพระราชดำริ) อยู่ภายใต้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล(ศบกด.)
- ประกอบด้วย สมาชิก 30 คน คณะกรรมการ แปลงติดตามสถานการณ์และรายงาน สถานะที่ ชุดอุปกรณ์ผลิตและขยายศัตรูธรรมชาติ เอกสารวิชาการ/ชุดนิทรรศการ
7. กำหนดให้มีการรายงานสถานการณ์ศัตรูพืช ตามระบบรายงานของกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นประจำทุกเดือน
 8. กำหนดให้มีวาระเรื่องการบริหารจัดการศัตรูพืช ในการประชุมประจำเดือนเกษตรอำเภอของสำนักงานเกษตรจังหวัด

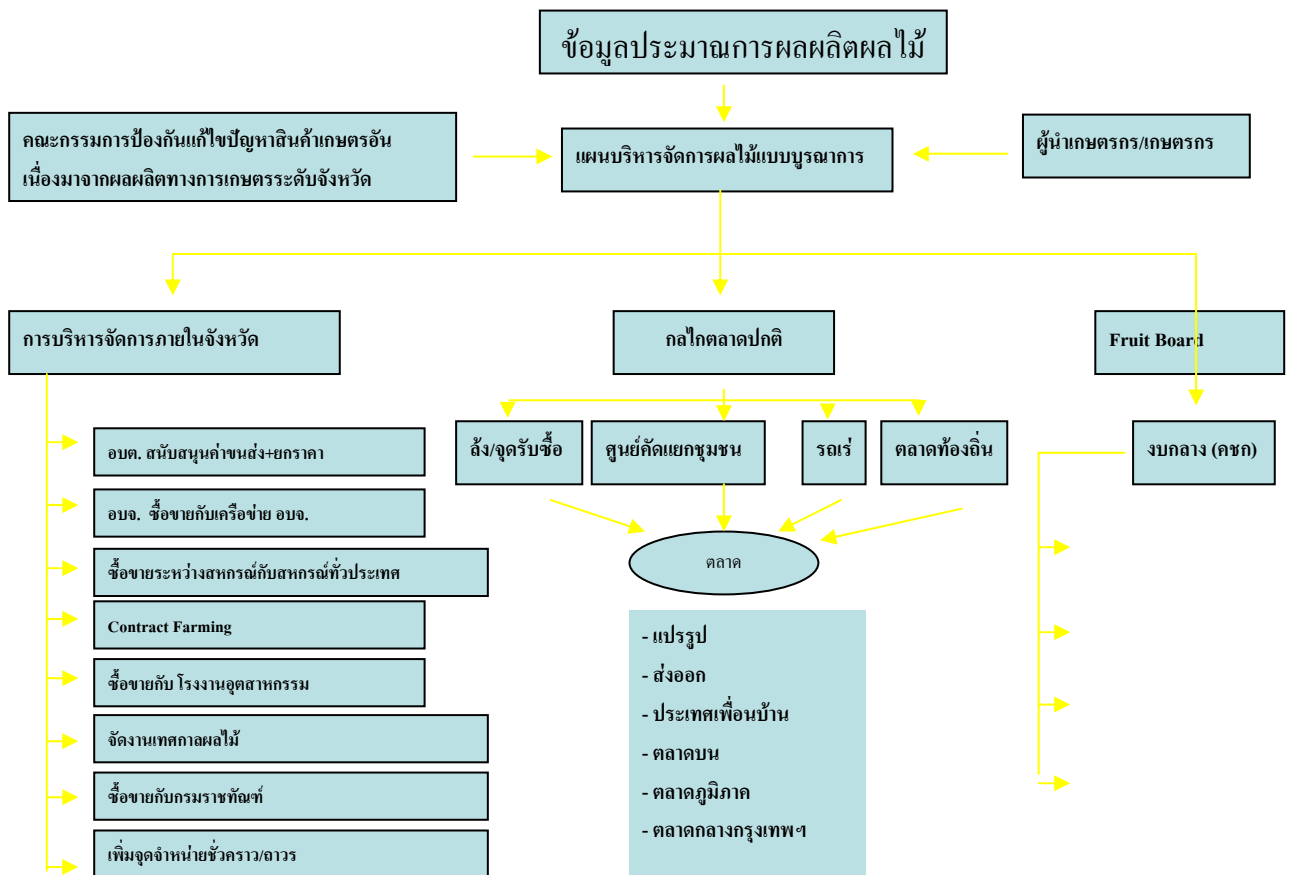
กลุ่มที่ 2 การบริหารจัดการสินค้าเกษตร (ผลไม้)

วัตถุประสงค์

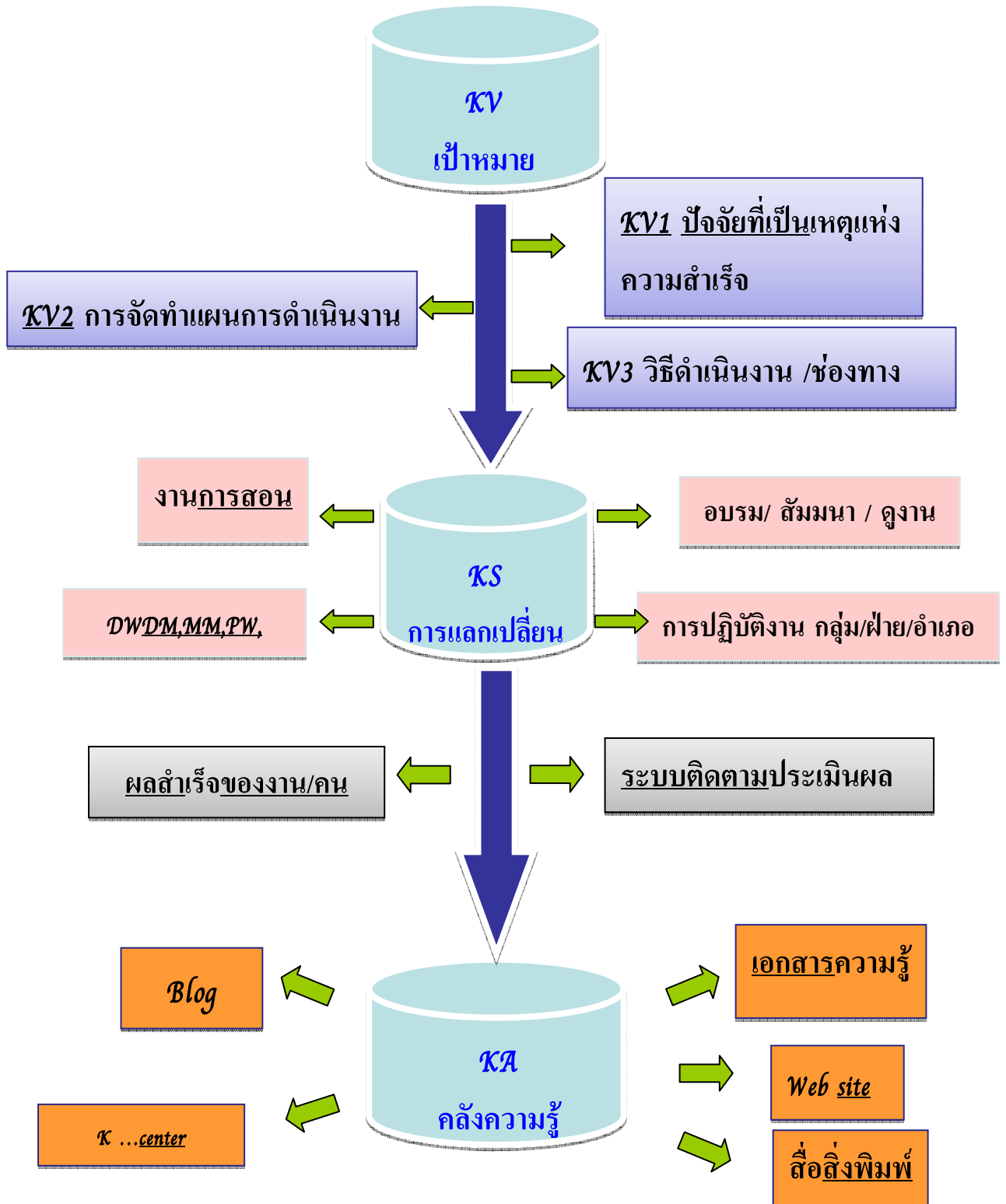
1. เพื่อบริหารจัดการผลผลิตผลไม้ภาคตะวันออก ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
2. เพื่อแก้ไขปัญหาผลผลิตล้นตลาด

ปัญหาที่พบ

1. ระบบการขนส่งผลผลิต (พาหนะ การบรรจุ ห้องเย็น ค่าขนส่ง)
2. การรักษาคุณภาพผลผลิตของเกษตรกร ความซื่อสัตย์
3. งบประมาณสนับสนุนดำเนินการกิจกรรม/โครงการต่างๆ ช่วงฤดูกาล
4. เงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม/เงื่อนไขราชการ
5. เกษตรกร โกงราคาขาย/พ่อค้าคนกลางรับซื้อ

กลุ่มที่ 3 การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร (ภาคตะวันออก)

ตัวอย่างการใช้ KM.ในงานส่งเสริมการเกษตร

กลุ่มผู้ผลิตกล้วยปลอดภัยจากสารพิษ

- หมู่ที่ 1 บ้านโป่ง , หมู่ที่ 5 บ้านเขาทุ่งนา ตำบลหนองซ้าซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
- พันธุ์ กล้วยช่วยพันธุ์ไทยพื้นเมือง
- เริ่มปลูกตั้งแต่ปี 2534 – ปัจจุบัน
- เกษตรกรผู้ผลิต 37 ราย พื้นที่ 102 ไร่ (เฉลี่ย 3 ไร่ / ราย)

เป้าหมายของกลุ่ม ผลิตกล้วยช่วย ปลอดภัยจากสารพิษ ปลอดศัตรูพืช คุณภาพดี และลดต้นทุนการผลิต

วิธีดำเนินการ

1. ประชุมกลุ่มผู้ปลูกกล้วยช่วย
2. คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบภายในกลุ่มที่มีการผลิตกล้วยช่วยปลอดภัยโดยลดการใช้สารเคมี ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยหมักน้ำชีวภาพ ใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย
 - * คัดเลือกแปลงเกษตรกรต้นแบบได้แก่ นายเกรียงไกร จำนงผล
 - * ถอดสกัดองค์ความรู้ของเกษตรกรต้นแบบ
 - * วิธีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในกลุ่ม
 - การเรียนรู้ในแปลงต้นแบบ
 - การอบรม และ การสาธิต

องค์ความรู้ที่สำคัญ

1. การใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ สูตร (ผักบั้ง/ใบผักต่างๆ) อัตราฉีดพ่น น้ำหมัก ต่อ น้ำ 1:10 -20 ฉีดพ่นทุก 5-7 วัน ช่วยให้ลำต้นแข็งแรง ใบใหญ่หนา
2. ใช้ปุ๋ยหมัก (มูลไก่) ทดแทนปุ๋ยเคมี ก่อนใช้ฉีดพ่นน้ำหมักในกองปุ๋ย เพื่อลดกลิ่น / กำจัดหนอน และเร่งการย่อยสลาย อัตราที่ใช้ 1.5 ตัน/ไร่
3. การใช้สารเคมี กำจัดหนอนแมลงวัน
 - ใช้แลนเนท กำจัดแมลงปากดูด มีผลตกค้างเพียง 3-5 วัน
 - ใช้สมุนไพรสะฟาด กระเทียม/ขี้เถ้าโรงาน/ป้องกันโรคราน้ำค้าง
4. ไวท์ออย ป้องกันหนอนแมลงวัน เพลี้ย และโรคราสนิม
5. การวางระบบน้ำในแปลง

การลดต้นทุนการผลิตต่อไร่ต่อรุ่น (1 ไร่ เก็บเกี่ยว 8 รุ่น)

ปัจจัยการผลิต	ต้นทุนเดิม (บาท)	ต้นทุนใหม่ (บาท)
1. ปุ๋ยเคมี (50 กก./ไร่)	1,050	500
2. สารเคมีกำจัดแมลง	300	100
3. ปุ๋ยคอก (มูลไก่ 1.5 ตัน/ไร่)	3,000	2,400
4. แรงงานรดน้ำ / ดูแลรักษา	3,000	1,800
รวม	7,350	4,800
ต้นทุนลดลงจากเดิม	2,550 บาทต่อรุ่น (ร้อยละ 34)	

ผลลัพธ์โครงการ

1. เกษตรกรนำความรู้ไปปฏิบัติ 27 ราย ร้อยละ 73
2. ผลผลิตปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผลิต และ ผู้บริโภค ปลอดภัย เกษตรกรขอรับรอง GAP ปี 2552 จำนวน 6 ราย ผ่านการเตรียมความพร้อมและจะขอรับรอง ปี 2553 จำนวน 31 ราย
3. ต้นทุนการผลิตลดลง ไร่ละ 2,550 บาท ร้อยละ 34
4. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น 61,200 บาท / ครอบครั้ว / ปี
5. ลดมลพิษจากกลิ่นมูลไก่ ใช้สารเคมีน้อยลง สิ่งแวดล้อมดีขึ้น
6. เป็นแหล่งศึกษาดูงาน และขยายพันธุ์กุยช่ายสู่เกษตรกรรายอื่นๆ

กลุ่มที่ 3 เทคนิคการขับเคลื่อนการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด

องค์ประกอบดำเนินงาน วสช.

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบวสช.เอง กรม จังหวัด อำเภอ ตำบล

สมาชิก คณะกรรมการ

การบริหารจัดการ วสช สลคช ศูนย์บริการ

กิจกรรม

การวางแผน การวิเคราะห์กลุ่ม แนวทางพัฒนา

การผลิต วัตถุประสงค์ ทุน ผลิตภัณฑ์ตรงต้องการตลาด คุณภาพ ความต่อเนื่อง อนุรักษ์ธรรมชาติ

เครือข่าย เรียนรู้ แลกเปลี่ยนสินค้า

ตลาด ศึกษาตลาด รักษาตลาดเก่า หาดตลาดใหม่ ชื่อสัต์ย์ต่อลูกค้า การเชื่อมโยงในชุมชน บำเพ็ญ

ประโยชน์ สวัสดิการ บริจาคสาธารณะ

ประเมินผล

- 6 เดือน ปรับปรุง
- 10 เดือน ปรับปรุง

ความเป็นมา

เพราะเราเชื่อว่า จังหวัดสมุทรปราการ มีรูปแบบและเทคนิคในการบริหารการประชุมได้ดีที่สุดของภาคตะวันออก ของประเทศไทย และดีที่สุดในโลก....ปัจจัยค้ำน้ำ.....

KV1 : การประสานงานคณะกรรมการ

- เลขานุการ: ประชุมหารือ กำหนดวันประชุม
- ประธาน: นำเรียนข้อมูล หารือนัดหมายการประชุม หนังสือเชิญประชุม
- คณะกรรมการ : หนังสือเชิญ ประสานจัดทำวาระการประชุม(แผน/ผลการดำเนินงาน)
- ผู้ว่าราชการลงนามในหนังสือแจ้งเชิญประชุม
- โทรเตือนเมื่อใกล้กำหนดประชุม

KV2 : การจัดทำวาระการประชุม

1. ประสานงาน เลขานุการ ประธาน คณะกรรมการภาคี
2. เนื้อหาวาระการประชุม

- แผน/ผล การดำเนินงาน
- การจดทะเบียน
- ประเมินศักยภาพ
- นำเสนอภาพรวมรายอำเภอ

ผลการสนับสนุนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ของภาคี เช่น

- สาธารณสุข
- อุตสาหกรรม
- พาณิชย์
- ปัญหา อุปสรรคการดำเนินงาน
- แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

KV3 : การบริหารการประชุม

1. คณะกรรมการ(ภาคี)

- มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่
- บรรจุวาระการประชุมให้หน่วยงานภาคีได้เสนอผลงาน
- ทำหนังสือเชิญประชุมและประสานงาน ขอข้อมูลทำเอกสารประชุม
- เพิ่มนายกเทศบาล นายก อบต. ในคณะอนุกรรมการฯ

2. คณะกรรมการผู้แทน ผู้ทรงคุณวุฒิ

3. นำเสนอผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน

4. ประชุมสัญจรตามกลุ่มต่างๆ

5. ผลการประชุม

มติที่ประชุม ข้อตกลง หรือสิ่งที่มอบหมาย ต้องรีบทำทันที
ทำรายงานการประชุมทันทีให้รีบส่ง เพื่อเป็นการเตือนความจำ
ติดตามผลการประชุม

ความประทับใจ ในการดำเนินงานร่วมกัน

KV4 : การเชิญชวน/ประชาสัมพันธ์

- กรณีจัดงาน การตลาด เชิญกรรมการหน่วยงานภาคีมาร่วม
- เผยแพร่ผลการประเมินศักยภาพลง website ของ สลคช.จังหวัด
- ทำทะเบียนวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการจะนำไปร่วมจำหน่ายสินค้า ลง website จังหวัด

ปัญหาของวิสาหกิจ

- ปัญหาของชุมชนวันนี้เป็นปัญหาวิสาหกิจ ไม่ใช่วิธีทำ
- ไปบอกไปสอนชาวบ้านทำอะไรก็ได้ทำเป็นหมด ชาวบ้านถูกสอนให้สนใจแต่เพียงว่า "ทำอะไร"
(เทคนิค วิธีการ สูตรสำเร็จ) แต่ไม่ได้เริ่มต้นด้วยคำถามว่า "ทำไปทำไม"

“ถ้าเราไม่กล้าเปลี่ยนแปลงแปลตัวของเราที่ไม่มีโอกาสการเปลี่ยนแปลงต้องเริ่มต้นจากเรา..!”

ภาคผนวก